



Pósa Lajos
= munkái =

I.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Mesék

Irta

Pósa Lajos.

Mühlbeck Károly rajzaival.

... Első kötet ...

Singer és Wolfner
kiadása Budapest.

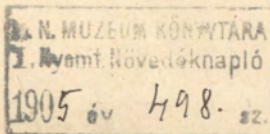


Minden jog fentartva.



87243 / 1

HUNGARIA KÖNYVNYOMDA BUDAPEST





Csali mese.

Tizán túl,
Dunán túl,
Alma csüng
A fárúl.

Abba van,
Te Bencze!
Egy kis ezüst
Szelencze.

Szelenczébe kis madár,
Éjjel-nappal kiabál.
Csak azt kiabálja:
Szabadíts ki, bátya!

Erdőben,
Berdőben,
Tengerzöld
Mezőben
Van egy szép
Kerek tó,
Arany kacsát
Ringató.
Arany kacsá tó hátán:
Gyönyörű szép királylány.
Kerek tó kacsája,
Szállj be a szobámba!

Gingalló,
Lópatkó,
Itt megyen
Vig Palkó!

A vállán
Tarisznya,
Benne meg egy
Furulya.
A ki abba belefű,
Sohase lesz szomorú.
Furcsa egy furulya,
A ki tudja, fujja!





Dongóvári Péter.

Volt egyszer egy pásztorfiú,
— Minek mondjam kétszer! —
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Legeltette a libákat
Erdőbe-berdőbe . . .
Egyszer két nagy cserebogár
Zúg a levegőbe.

Kettő volt a cserebogár,
Rá is kiált kétszer,
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

El is kapta kalapjával,
Le is bõrította —
Görbeszarvú kis ekébe
Mindjárt be is fogta.

Szántogatott a sáncz partján,
Meg is fordúlt kétszer,
Szúnyogháti, prűcsökházi,
Dongóvári Péter.

Bevetette kendermaggal,
Meg is nőtt a kender —
Font is mindjárt egy nagy ostort,
Nézze meg az ember!

Jaj, hogy örült az ostornak!
Pattintott is kétszer,
Szúnyogháti, prűcsökházi,
Dongóvári Péter.

Pattogása elhallatszott
Bergengóczyába,
Mefogadta kocsisának
A góczék királya.

Rácsördített örömében
Mindjárt hetvenhétszer,
Szúnyogháti, prűcsökházi,
Dongóvári Péter.





Lakzi a konyhában.

Házasodik a lapát,
Elveszi a piszkafát.
Zireg-zörög a fedő,
Sistereg a serpenyő,
Csörömpöl a rézkanál,
A mozsár is muzsikál.
Nyújtózik a nyújtófa;
— Melyik is az új nóta?
Túrós béles, derelye,
A diákok ereje.
Levelen sült, friss lepény,
Ettől vig a vőlegény.
Közbekiált a kondér:
— Hol marad a kolompér!

Marhatüdő, disznóláb!
Csak főne már legalább!
— Húzd rá! szól a reszelő.
Ugrándo az meszelő.
Mártogat a fánktoló,
Bokázik a vasaló.
Kitleg-kattog az szita:
— Fordulj egyet, Katicza!
No még egyet, kis csupor,
Vigyázz, az tál eltipor!
Rózsát nevet az tányér,
Kitesz ő is magáér!
Jaj de ürge az köcsög!
Annyit tánczol, hogy köhög.
Zireg-zörög az fedő,
Sistereg az serpenyő,
Csörömpöl az rézkanál,
Az mozsár is muzsikál.
Járja vígan az lapát,
Forgatja az pizskafát.
Kurjogatnak, lármáznak,
Majd fölverik az házat.
Kukorikol az kakas,
Jól van, jól van, tarajas!
Kel is már az gazd'asszony,
Hogy kenyeret dagasszon.

S hogy benyt a konyhába
Szemit-száját eltátja.
Zireg-zörög a fedő,
Sistereg a serpenyő,
Csörömpöl a rézkanál,
A mozsár is muzsikál.
— Ejnye, mi ez ? Mi volt itt ?
Mondd meg, cicza, ki volt itt ?
— Lakzit tartott a lapát,
Elvette a piszkafát.



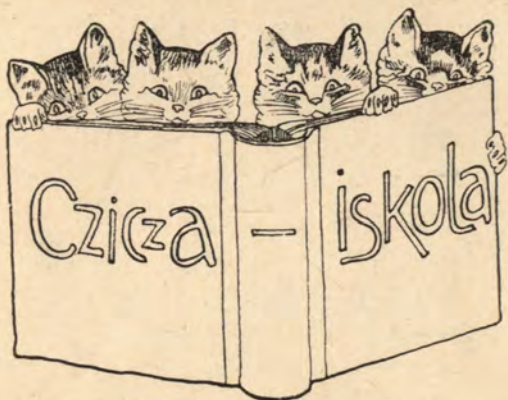


Fel is út, le is út . . .

Fel is út,
Le is út,
Kocsiút,
Gyalogút.
Én megyek a kocsiúton,
Pali meg a gyalogúton.
Kocsiúton nyúl szalad,
Meglapúl a híd alatt.
Elkapom, megfogom,
Tarisznyámba bedugom.
Kinek adom, nem tudom,
Talán neked, Annusom!
Nyuszi, nyuszi, tapsifüles,
A tarisznám, nini, üres!
Kiugrott a kert alatt,
Fogd meg, pajtás, ott szalad!

Fel is út,
Le is út,
Gyalogút,
Kocsiút.
Én megyek a gyalogúton,
Józi meg a kocsiúton.
Gyalogúton egyedül
Egy kis prűcsök hegedül.
Hallom, hallom, hallgatom,
Furulyámat fölkapom.
Majd elfuvom én is rajta —
Hát egyszer csak jön a szarka.
Bekapja a hegedűt,
Hegedűvel elrepült.
Ki tudja, hol hegedül?
Ott maradtam egyedül!





Mennek a kis czicza-miczák
Szép sorjába . . .
Befordúlnak párosan az
Iskolába.

Találgatják : mi lesz mára
A leczkájuk . . .
De nehéz volt a tegnapi
Ábécéjük !

«Csend, ha mondom ! — tanítójuk
Dorombolja. —
A ki nyávog, kiállítom
A sarokba !

Miczi, Riczi, Friczi, Piczi
Mind itt vannak ?
Húzd meg csak a fülét annak
A kamasznak !

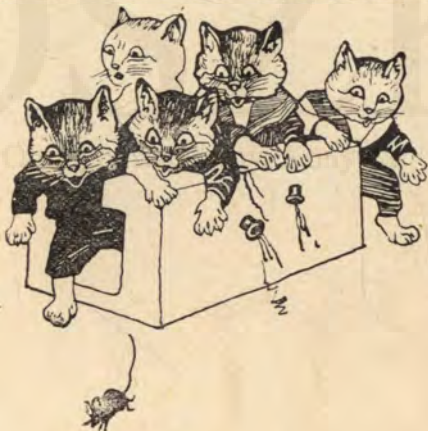


Hadd lám : hol a palavessző,
Palatábla ?
Legkövérebb egeret rá
Ki pingálja ?»

Czicza-miczák neki dülnek
S úgy pingálnak . . .
Hogy örülnek a fülinek,
A farkának !

Egyszerre csak egy lyukból egy
Egér fut ki . . .
Valamennyi czicza-micza
Aló, usgyi !

«Tanító úr, bocsánat, hogy
Kiugrálunk !
Ennél szebbet, ennél jobbat
Nem pingálunk !»





A kis prücsök.

Egyszer egy kis tücsök
Mit gondolt magába?
Kapta hegedűjét
S ment Kakasországba.

Kakas úr már akkor
Kipirgált-kapargált . . .
Tudjátok-e, mit lelt?
Egy fényes karajczárt.

«No, csakhogy megjöttél,
Fekete cigányom!
Húzd el a nótámat,
Kedves muzsikásom!

Ucczu, kukurikú!
Jaj de szépen húzod!
Tán biz ezüsből van,
Aranyból a húrod?

Nesze, én is adok
Egy karajzárt húrra,
Emlékezz meg aztán
Mindig Kakas úrra!»

Prücsök nagyot ugrik
S hegedüli vígan:
«Csak van, a kinek van!
Csak van, a kinek van!»

A mint megy, mendegél
S egyre szól a nóta:
Elkapja a krajczárt
Prücsöktől egy csóka.

Sír a hegedűje:
«Jaj, oda van a kincs!
Csak nincs, a kinek nincs!
Csak nincs, a kinek nincs!»





Csali mese.

Hol jártam én? Böske tudja.
A kocsiját arra húzta.
Ki is esett a babája,
Tán el is tört a két lába?
Tudja még azt más is:
Katangkóró Pál is,
Kabócza Mihály is,
Meg a kis primás is.
El is húzta a nótámat,
Majd elmondom máskor:
Holnapután vagy azután,
Tengerihántáskor.
Hopp ni! majdhogy elfeledtem,
Tánczoltam is rája,
Oda lett a csizmám sarka,
Csípje meg a kánya!
Hát egyszer csak arra szaladt
Egy nagy nyúl robogva . . .

Maj eldütött, úgy sietett
A lakodalomba.
Füle mellett bokréta volt
Káposztalevélből,
Egyet-egyet harapott is
A lecsüngőjéből.
Jaj de pompás! Hadd irom föl!
Hol a toll, a kréta?
Nyuszi pajtás, jó étvágyat!
Elfogy a bokréta!
No még ilyet soh'se láttam
Ezen a világon!
Nevettibe bukfenczet hányt
A mokus az ágon.
Bukfenczezett más is,
Katangkóró Pál is,
Kabócza Mihály is,
Meg a kis primás is.
Körülöttem erdő-mező
Bukfenczezve forgott;
Én meg úgy kaczagtam,
A könnyem is csorgott.
Kaczagva kaczagtam
Tegnap is meg ma is . . .
Kaczagjatok ti is rajta
Ma is meg holnap is!



Volt egyszer egy baba . . .

Volt egyszer egy baba,
Az volt ám a baba!
Csillag volt a szeme,
Arany volt a haja.

Soh'se állt durczásan
Sirásra a szája,
Mikor aludt, se kért
Tejet uzsonnára.

Tarka pillangóval
Egyre csak cziczázott,
Arany karikával
Vigan karikázott.

Kiskerti, nagykerti
Gyalogúton átal,
Pintyőke kísérte
Szébbnél szebb nótával.

Egyszer csak hogy s hogy nem,
Eltévedt a baba,
Kibomlott ragyogó,
Hosszú, arany haja.

Patak partján sirva
Befonja két ágba :
Kéklő nefelejcsbe,
Fehér gyöngyvirágba.

Mókus az erdőben
Hallja a sirását :
Oda hívja gyorsan
Hat fürge pajtását.

Mogyoróvesszőből
Kis kocsit csinálnak,
Puha zöld pázsitot
Raknak be párnának.

Röpitik a babát
Forgó babavárba,
Ezer síró baba
A kapuba várja.

Meg is vendégelik
Azt a hat mókuskát —
Tán most is sűtik a
Mogyorós pampuskát.





Bodri neve napja.

Kiskereki Nagykereken
Áll a Bodri háza,
Körülállják a köszöntők
A neve napjára.

— Kukurikú, — szól a kakas, —
Hallgasd csak a nótát!
Szemétdombon kapirgáltam
Hozzája a kótát.

Kapirgáltam egyebet is:
Pitykegombot, hármát,
Varrd ki véle, Bodri koma,
A téli bundádat.



— Megköszönöm, kakas koma,
Azt a három pitykét . . .
Ugyan mért nem hoztál inkább
Sülve három csirkét?

Majd egy sereg liba toppan
Bodri úr elébe,
Nagy begyesen, piros orral,
Talpig hófehérbe:

— Tessék, tessék,— szól a gunár,—
Egy kis zöld saláta!
Jó lesz majd a pecsenyéhez,
Katicza kapálta.

— Megköszönöm, gunár koma,
Eszem a zúzóját!
Ugyan mért nem hozott inkább
Egy kis libamáját?

Majd utána tipeg-topog
Egy nagy sereg récze . . .
Fülel is a Bodri koma,
Hogy szól az abécze.

— Adjon Isten — szól a gácsér, —
Gilisztát meg békát!
Mindennap egy szakajtóval,
Ma hoztunk egy vékát!

— Megköszönöm, gácsér koma,
Uri barátságát!
Jobb szerettem volna egy kis
Kacsa szárnyát, lábát!

Majd egy czicza ugrik elő
Vigan muzsikálva:
— Én is hoztam egy egeret
A neved napjára.

— Edd meg magad, czicza koma,
Nem kérek belőle!
Még utóbb a nevem napján
Csömört kapnék tőle.





Melyik a szebb nóta?

Dorombol a cizica
Nádkúp oldalánál,
Zümmögő legyeeske
Az orrára rászáll:

«Züm, züm, züm, cziróka,
Züm, züm, züm, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szebb ám ez a nóta!»

Felé kap a cizica
Nádkúp oldalánál,
Zümmögő legyeeske
Zümmögve tovább száll.

Dorombol a czicza
Egyre csak dorombol,
Arra száll egy dongó,
Megmondom, mit gondol:

«Zum, zum, zum, cziróka,
Zum, zum, zum, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szébb ám ez a nóta!»

Felé kap a czicza
Nádkúp oldalánál,
A zummogó dongó
Zummogva tovább száll.

Dorombol a czicza
Egyre mérgesebben,
Arra fut egy egér
Nyúlnál sebesebben:

«Czin, cin, cin, cziróka,
Czin, cin, cin, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szébb ám ez a nóta!»

Elkapja a cicza
Nádkúp oldalánál:
«Úgy-e, az én nótám
Szebb a te nótádnál!»



Mese a rózsabokorról.



udok én egy mesét,
Csingi, lingi, lánka . . .
Mégúgom, ki mondta:
A szomszédunk lánya.
Ő pedig hallotta
Egy kis mókuskától . . .
Hát a kis mókuska?
Egy dalos madártól.
A madár álmodta
Hajnalhasadáskor —
Jó éjszakát, Böske!
Majd elmondom máskor.

No ne búsúlj, gyöngyöm!
Csingi, lingi, lánga . . .
Volt egyszer egy kedves
Hófehér báránka.
Vigan legelészett
Tüskebokor körül,
Hófehér báránynak
Tüskebokor örül:
«Barikám, barikám!
Mondok egy versecskét:
Ez az én földem itt,
Csak szedd a füvecskét.
Nem sajnálom ám én
A jó barikától . . .
Adj nekem gyönyörű
Puha gyapjacskádból!
Hadd legyen már egyszer
Nekem is köntösöm!
Barikám, barikám,
Nagyon megköszönöm.»

Föltekint szelíden
A fehér báránka,
Kék pántlikás nyakán
Csengetyűjét rázza:
«Adok én, adok én
Szivesen, bokrocskám!



Pósa munkái I.

Hisz te mindig olyan
Szives voltál hozzám.»

Puha gyapjacskának
Őrül a bokrocska,
Csöndes berki szellő
Szárnyával bodrozza.
Fülemilemadár
Arra szállott épen,
Egy édes vágy támadt
Kicsike szívében :

«Bokrocska, bokrocska,
Add ide gyapjacskád!
Jaj de meghálálnám,
Hogyha nekem adnád!
A fészekrakásnál
Szükségem van rája,
Fiaimnak lenne
Jó puha párnája.»

«Od' adom, od' adom!
Nesze, kis madárkám!
Jó pihenés esik
Majd ezen a párnán.

Rakd ide fészketet,
Én megoltalmazom,
Fiaid bölcsőjét
Rengetem, ringatom.»

Fülemilemadár
Egyre hálálkodva,
Oda rakta fészket
A túskebokorba.
Puha gyapjacskával
Kipárnázta szépen
S elkezdett dalolni
A bokor ölében.

Oly bűvös-bájos dalt
Zengedett róla,
Hogy a túskeágon
Kihajtott a rózsa.
Ráborúl fészkére
A rózsák levele . . .
Dalolgass, dalolgass,
Te kis fülemile!





Mese a kis egérről.

Egyszer egy kis szürke egér,
Czin, czin, czin,
Szaladt, mint a csengős szekér,
Czin, czin, czin.
Egyre czinczog a kis csacska :
«Milyen lehet az a macska?»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy elhagyja a kis rácsot,
Czin, czin, czin,
Hát talál egy nagy kalácsot,
Czin, czin, czin.
Rági-rági-rágicsálja . . .
«Ez nem macska!» mondja rája.
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy ott hagyta a kalácsót,
Czin, czin, czin,
Egy malacgot jönni látott,
Czin, czin, czin.
Czinczogja is a kis csacska :
«Bizonyosan ez a macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Föl is mászik a hátára,
Czin, czin, czin,
Fülét rági-rágicsálja,
Czin, czin, czin.
Vigan czinczog a kis csacska :
«Az se macska! Ez se macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy ott hagyta a malacgot,
Czin, czin, czin,
A macskával találkozott,
Czin, czin, czin.
«No tudd meg hát, te kis csacska,
Hamm, én vagyok az a macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.





Szöcske úrfi.

Vigan ugrál Szöcske úrfi
A virágos réten,
Két ölet is szökik néha
Széles jó kedvében.
A szarkaláb' egyre mondja :
Legyen embersége!
Ne ugráljon a fejemre!
Nem jó lesz a vége!

Kakukfű is megsokalja :
Nincsen egyéb dolga ?
Pitteg-pattog a pipacs is :
Ruhám bepiszolja !
Sirva beszél a nefelejcs
Harmatos bokorral :
Jaj, a szemem! Mosd ki! Mosd ki!
Tele szórta porral !

Csipős csalán csipkedve szól
Az árok partján át :
Erre jöjjön, fogadom, hogy
Megcsipem a lábát!
De a szöcske se hall, se lát,
Nagyot ugrik rája . . .
Jobbra csuklik, balra csuklik
S meghibban a lába.

Összeszalad a bogárnép,
Sopánkodik rajta,
Cserebogár a kis tücsköt
Doktorért futtatja.
Kisvártatva megérkezik
Szitakötő doktor,
Szöcske lábát tapogatja,
Igazgatja sokszor.



Csóváltatja nagy ümgetve

A fejét is rája :

— No majd mindjárt úti laput

Kötök a talpára.

— Soh'se bántsa, doktor uram,

Nem ér az egy mukkot!

Kapta magát Szöcske úrfi

S három ölet ugrott.





Kaczor király.

Miákolt a macska éhen,
Kert alatt, a faluvégen.
Híd mellé ült szomorúan,
Hát egy róka vala túlnan,
Szőrös arcát czirógatta,
Lompos farkát lelógatta.

Macska neki ugrott mindjárt,
Jobbra himbált, balra czimbált,
Játszadozott a farkával,
Mindenféle mórrikával.

Róka retten . . . macska szeppen . . .
Megfordúlnak mind a ketten.
Róka soh'se látott macskát,
Macska soh'se látott rókát.
Egy se tudja: ki kicsoda,
Reszketnek, mint a kocsonya.
Nézték egymást egy darabig,
Azt mondják, hogy három napig.



Végre is a róka szólal,
Alázatos, nyájas szóval:
— Ugyan kérem, már megkérdem,
Ki az úr, ha meg nem sértem?
Miféle a nemzetsége?
Pogány-e vagy keresztyén-e?

— Én vagyok a Kaczor király!
Jaj annak, ki velem kiáll!

Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam!

— Hej, hallhattad volna pedig!
Nevem együtt emlegetik
Hős családom családjával,
Tigrissel és oroszlánnal.
Roppant nagy az én hatalmam,
Bagosig tart birodalmám,
Nem szoktam én figurázni,
Csak mindenkit régulázni!
A ki körmöm közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

Megijedt a róka tőle,
Térdre borúlt ott előtte,
Farkcsóválva igen bókolt,
Igért csibehúst és jó bort.
Meg is hitta szépen kérve
Barlangjába, délebédre.
A macska meg elfogadta,
Úrizált az istenadta!

Az ebédnél pöffeszkedett,
Keveset szólt, sokat evett,
Feketézett, csibukozott,
Tenyerébe ásitozott,
S diványra dült szundikálni,
Nagy hortyogva muzsikálni,
A róka meg künn strázsálta,
Szuronyosan le s fel járva.

Egy nyúl épen arra tévedt
Friss káposztalevél végett,
Kerülgette a barlangot,
De a róka rárivalgott:

— Hallod-e te, tapsifüles!
Egy, kettő, mars! futva siess!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül.

Ucczu, szalad a szegény nyúl,
Hogy a füle is lekonyúl.
Egy tisztáson lekuporog,
Hát egy medve ott bódorog.

— Hova, hova, medve bácsi?

— Tacszó, ne légy oly kíváncsi!

— Jó, jó, hisz én nem is bánom,
Hanem azért azt ajánlom,
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király,
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma,
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

— Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam!
Arra megyek csak azért is,
Ha mindjárt egy pofonért is!
Nekem azt megtudni dukál,
Milyen az a Kaczor király!

Barlang elé ért a medve,
Róka rászól fenyegetve:

— Hallod-e te, medve, lompos,
Ne czammogj itt, vén bolondos!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül.

Medve nem mert ott maradni,
Jobbnak látta elinalni,
A kis nyúlhoz visszaczammog,
Nagy királyról mirmeg-mormog.
Varjút, mókust ott találja
Farkassal egy társaságba.
Gyűléseznek, szónokolnak,
Tusakodnak, tanakodnak:
Ki is az a Kaczor király,
Kiről a hír úgy trombitál?

Határozzák egyetértve,
Hogy meghívják délebedre.
Legalább így majd meglátják...
«Éljen! Éljen!» — rákiáltják.

Követségbe a varjú száll
S fára ül a róka lyuknál:

— Hallod-e te varjú, jujjúj!
Nem mondtam már, hogy elpusztúlj!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

Tudom én azt, jó vitézem,
Nem is azért jövök, kérem!
Medve, farkas tisztelteti,
Mókus és nyúl köszönteti,
Hogy szívesen látják délre,
Holnap egy kis jó ebédre.

Mind hódolni akarnának
Kaczornak, a nagy királynak.
Majd örülnek, ha meglátják . . .
«Éljen! Éljen!» — rákiáltják.

— Paraszt, az más — szól a róka,
S megy jelentést tenni róla.

— Hü csatlósom, mi az újság?
Víg-ság-e, vagy szomorúság?

— Felséges úr, nagyhatalmú!

Követségbe jött a varjú,
Medve, farkas tisztelteti,
Mókus és nyúl köszönteti,
Hogy szívesen látják délre,
Holnap egy kis jó ebédre.

Mind hódolni akarnának
Kaczornak, a nagy királynak,
Majd örülnek, ha meglátják . . .
«Éljen! Éljen!» — rákiáltják.

— Jól van, szógám, elfogadom,
Követre vár nagy jutalom.

Száll a varjú haza felé,
Viszi a hírt gyűlés elé.

Nosza rajta! . . . Hozzá látnak,
Készülni a lakomának.
Kifeszítnek egy nagy ponyvát,
Felütik a Laczikonyhát.
S földiszítik zöld gallyakkal,
Füvekkel és virágokkal.
Kuktának a nyulat tették,
Szép fehérbe öltöztették,
Neki van kis kurta farka,
Perzselő láng meg nem kapja.
Vadat és fát hord a medve,
Neki-neki melegedve,
Ordas farkas a parázson
Friss pecsenyét forgat nyárson,



Pósa munkái I.

Fürge mokus asztalt terít,
Diót, almát előkerít,
Mogyorót is a vendégnek,
Ebéd után csemegének.

A varjú legjobban ráért
S küldik újra a királyért.
Fárúl fára repdes nyomban,
Leszállani nem mer onnan.

— Jőjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Jó ürgehús paprikáson,
Hörsög is megsült a nyárson!

— Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A míg tart egy szempillantás,
Hadd húzza fel kék nadrágját,
Aransarkantyús csizmáját!

Száll a varjú ágrúl ágra,
Kaczor királyt egyre várja :

— Jőjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Olyan soká mi marasztal?
Terítve van már az asztal!

— Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd kösse fel köves kardját,
Pödörintse ki a bajszát!

Száll a varjú ágrúl ágra,
Kaczor királyt nagyon várja :

— Jőjjetek már, róka koma,
Kozmás lesz a nagy lakoma!
Megkövetem tisztességgel,
El is hül a drága étel!

— Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd tegye fel koronáját,
Üsse össze a bokáját!

Kaczor király indul végre
Az ünnepi délebédre,
Egész úton bölcsen hallgat,
Méltósággal billeg-ballag.
Varjút a fán szemmel tartja,
Tart tőle, hogy megvagdálja,
A varjú is csak félszemmel
Tekintget rá, félelemmel.
Fegyveresen megy a róka,
Kaczor király hű csatlósa.

Laczikonyhán várva várnak
Érkeztére a királynak,
Ki-kinéznék a nagy útra,
Oldalukat roppant fúrja:
Milyen az a Kaczor király,
Kiről a hír úgy trombitál?



— Ott jön, ott jön! — a nyúl kiált. —
Látom már a Kaczor királyt!
Hosszú bajsza hegyes dárda,
Földet veri fringiája,
Száz bojt is lóg a csizmáján,
Sas ül fenn a koronáján,
Aranyos a menteujja,
Csörög-pörög sarkantyúja,
Jobbra duhog, balra morog,
A két szeme vérbe forog,
Köpköd, prüszköl, habzik szája,
Égnek áll a szőre szála,
Hát mi hátul izeg-mozog,
Az ám még a szörnyű dolog!

Itt elállott a nyúl szava,
Lébe pottyant a kanala,
Medve rémült arcot vágott
S felborítja a bográcsot,
Ordas magát elfelejti,
A pecsenyét porba ejti,
Mókus ugrik, tányér törik,
Valamennyi mind megszökik.
Esze nélkül fut mindnyája,
Tapsifülest hideg rázza.



Kaczor király, hogy oda ér,
Dühös lesz a lakomáér'.
Sajnálja a jó pecsenyét
Meg a finom sok csemegét.
Haragosabb egyre jobban,
Kardot ránt és nagyot toppan:

— Hej ripökök, himpellérek!
Gézungúzok, jaj tinéktek!
A királyt így fogadjátok?
Az árát majd megadjátok!
Kerüljetek szemem elé,
Lesz ne mulass mindenfelé!
Gúzsba kötlek, nyársba húzlak,
Elevenen mind megnyúzlak!

Medve, farkas, mókus és nyúl
Fut lihegve, hogy majd megfúl.
S mikor épen harangoznak,
Egy kutyával találkoznak:

— Hej, mi ütött a bundába,
Hogy így futtok lóhalálba?
A gőzös még nem füttyentett,
Álljanak meg kissé kentek!

— Gyere te is! — a nyúl kiált. —
Nem láttad a Kaczor királyt?
Hosszú bajsza hegyes dárda,
Földet veri fringíája,
Száz bojt is lóg a csizmáján,
Sas ül fenn a koronáján,

Aranyos a menteujja,
Csörög-pörög sarkantyúja,
Jobbra duhog, balra morog,
A két szeme vérbe forog,
Köpköd, prüszköl, habzik szája,
Égnek áll a szőre szála,
Hát mi hátul izeg-mozog,
Az ám még a szörnyű dolog!

— Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam!
De ha jól kivettem a szót,
Ismerem én ezt a ficzkót!
Csúfot üzött belőletek!
Csak utánam, ne féljete!

Félremegve, félig bátran,
Bizakodva a kutyában,
Mennek vissza, sompolyognak,
Sündörögnek, oldalognak.
S Kaczor királyt ott találják,
Forgatja még fringiáját.

De a kutyát hogy meglátja,
Fölszalad egy magas fára,

Ága-bogán meghuzódik,
Bodri kutya szitkozódik:

— Ej, te bögrenyalogató!
Hurka-kolbász falogató!
Te pákosztos kapczabetyár!
Te vagy az a Kaczor király,
Kiről a hír úgy trombitál?
A kitől az ördög sem fél!
Hiszen most is kék a hátad,
Hogy a tejfölt megzabáltad!
Gazdasszonyunk tegnap éjjel
Kergetett el seprűnyéllel!

Medve, farkas elfordúlnak —
Bátorsága jött a nyúlak:
— No, tisztelem Felsőgedet,
Egérfogó személyedet!
Fittyet hányok ily királynak,
Csak parancsolj a rókának!

Róka uram, vérveresen
Közbekiált nagy mérgesen.

Tányértalpú visszafordúl,
Mosolyogva egyet mordúl:

— Róka koma, ne kiabálj,
Csitt! alszik a Kaczor király!





A kis tündér s íjja.

Cziróka, nagyanyó,
Meséljen egy szépet!
Mindjárt ide hozom
A kis zsámolyszéket.

Igy ni! Kezdje rá no!
Hol volt, hol is nem volt,
Az óperenciás
Tengeren is túl volt.

— No, ha úgy szeretné,
Mesélek, nem bánom!
Hanem aztán hallgasd,
Aranyos virágom!

Egyszer egy kis tündér,
Violának hívták,
A mint karikázott,
Elvesztette sípját.

Kereste, kutatta
Minden kis bokorban ;
Kérdezte a nyuszt :
Nem tudja-e, hol van ?

A nyuszi se tudta,
A madár se látta,
Lepke is kereste :
Sehol se találta.

A kedves kis tündér
Ugy elfakadt sírva,
Fűszálra, levélre
Búbánatát írja.

Lehajtja a fejét
Csörgő patak partján,
Hulldogál a könnye
Vadrózsás domb alján.

Szomorú lesz tőle
Erdő, mező, liget :
A lomb is, virág is
Szomorún integet.

Sírnak a madarak,
Sírnak a virágok ;
Felhőbe bú a nap :
Nem mosolyog rájuk.

Egyszer csak megszólal
A kis tündér szipja :
Vadrózsás halmon túl
Csengő dallal hívja.

Aranyhajú pásztor
Volt a meglelője,
Viola tündérnek
Kedvre deritője.

Főlpattan a tündér,
Mint egy arany labda ;
Vadrózsás halmon át
Szalad is kaczagva.

Ott is már kezében
Szépen szóló sipja,
Aranyhajú pásztor
Maga után hívja.

Aranyhajú pásztor
Ballag is utána,
Vadrózsás halmon át
Szép Tündérországba.

Felhők fátyolából
Kibúvik a nap is,
Vidáman dalolnak
Még a madarak is.

Karikázik a nyúl,
Cziczázik a lepke,
Űzi a sugarat
Berekről-berekre.

Mosolygó tavasz száll
Fűszálra, virágra —
Sipját a kis tündér
Fújja, fúdogálja.



Mese a czipős, csizmás nyúlakról.



ajdanán egy nyúlnak
Mi jutott eszébe?
Összehívta a nyúlakat
Nyúlak szigetére:

«Tisztelt nyúlnemzetség!
Én a mondó vagyok:
Hegyezzétek fületeket,
Kicsinyek és nagyok!

Ez a mi életünk
Bizony nagyon dib-dáb . . .
Fú a szél, brr! Itt a tél, brr!
Mért járunk mezitláb?

Úgy fázik, úgy reszket
A két lábam szára!
Szükségünk van, nyúlnemzetség,
Egy csizmadiára.»

«Éljen! Éljen! Éljen!»
Zúgnak, kiabálnak.
Tapsifülest meg is tették
Nyúlcsizmadiának.

Körül is fogták a
Csizmadiamestert:
Ki czipellőt, ki meg csizmát,
Nosza, rögtön rendelt.

Nem is fázott aztán
A nyúlaknak lába:
Ki czipőbe, ki csizmába
Járt az iskolába.

Egyszer csak mi történt?
Puskás vadászt láttak,
Ucczu bezzeg, vesd el magad!
Neki a pusztának!

Nehéz volt a czipő,
Nehéz volt a csizma:
«Hányjuk le mind, mert különben
Az agár elcsip ma!»

Mind el is dobálta,
Ki jobbra, ki balra...
Egyet én is megtaláltam,
Lyukas volt a talpa!





Gróf Tarisznyás Peti.

Nagy napra virradt az egerek országa,
Lakziba sietnek a kis kamarába.
Szól már a muzsika: czini, czini, düvő,
Asztalon a kása, asztalon a tüdő.

Im föláll a násznagy, Hurkafalvi Gáspár:
«Tisztelt gyülekezet, éljen a házaspár!
Sok számos évekig teli zsákot rágjon,
Hizzanak meg együtt a dión, a mákon!»

«Ez már aztán beszéd! Ez nem handa-banda!»
«Éljen! Éljen! Éljen!» ráhúzza a banda.
Hordják a pecsenyét, a szalonna-pörccöt,
Apró foguk alatt jobbra-balra pörccög.

Izlik a jó ebéd: a mákos csik csúszik,
Van olyan vendég is, ki meg sem áll húszig.
Hurkával a lencse, biz az is kelendő,
Diócsemege meg alig elegendő.

«Húzd rá, cigány, húzd rá!» kiabálják sorra,
Elfogyott a kolbász, elfogyott a torma!
Hosszú asztal mellől rendre kiugrálnak,
Még a macskák közt is híre megy a bálnak.

Zsákrágó Miczinek virágos a kedve,
Lengeti kendőjét tánczra kerekedve,
Völegénye előtt magát illegeti,
Meg is forgatja ám gróf Tarisznyás Peti.

Tánczra kerekedik Polczlaki Balázs is,
Fiókleli Zsuzska, Lyukfúró Mátyás is:
«Sohase halunk meg! Ej, huj, dinom-dánom!
Vigabbat húzz, more! Ugorj egyet, párom!»

A kis kamarában nyitva van az ablak,
Lesben áll egy macska: «Majd megtánczoltatlak!»
Mint a sebes villám, lecsapott a bálba,
Szalad a sok egér ki lyukba, ki zsákba.

Bezzeg a völegény ott hagyta a fogát:
«Tánczi, úrfi, tánczi! — szól a macska — no hát!»
Két első lábával levegőbe veti —
Jó éjszakát neked, gróf Tarisznyás Peti!





OSZK

Cicádák Szólamai

Kendermagos cicza
Sütkérez a napon,
Egy-két szál bajúszát
Mutogatja nagyon :

«Úgy-e szép a bajszom,
Isten tányérkája ?
Büszke is vagyok ám,
Lehetek is rája !»

Meghallja a szellő
Ezt a fura nótát,
Mikor ép a kertben
Ringatja a rózsát.

Elneveti magát,
Befutja a kertet . . .
Meg-megáll . . . elmondja
Minden bokor mellett.

Dolgos szitakötő
A dolgát felelji :
Aranyos szitáját,
Úgy nevet, elejti.

Szöcske nevében
Olyan nagyot ugrik,
Hogy a fürge lába
Bizony meg is csuklik.

A muzsikás tücsök
Hegedűjét kapja :
Kaczagó jó kedvét
Ugyan húzza rajta.

Gondolja a cinczér:
«Furesa dolog mégis!
Azt a híres bajszot
Megnézem már én is!

Zum-zum! Ez is bajúsz?
Nézd az én bajúszom!
Nézd, hogyha kipödröm!
Nézd, hogyha kihúzom!

Zum-zum! Ez is bajúsz?
Hisz alig egy-két szál!
Ez az egy-két szál is
Össze-vissza, szétáll.

Eridj a borbélyhoz,
Pödörtesd ki véle,
Akkor majd megmondom:
Egy fabatkát ér-e!»

Egy lyukon a fejét
Kidugja egy egér:
«Czin, czin, czin, annyit se,
Egy fabatkát se ér!

Kell is annak pedrő!
Hisz van elég rajta!
A tejes köcsögöt
Elébb nyalogatta.

Nem lesz abból bajúsz,
Hogyha ki is húzza!
Szebb, szebb, szebb, százszor szebb
A czinczér bajúsza!“

Mérgében a cizcza
Felborzolja hátát:
Rá akar ugrani
A vizes dézsán át.

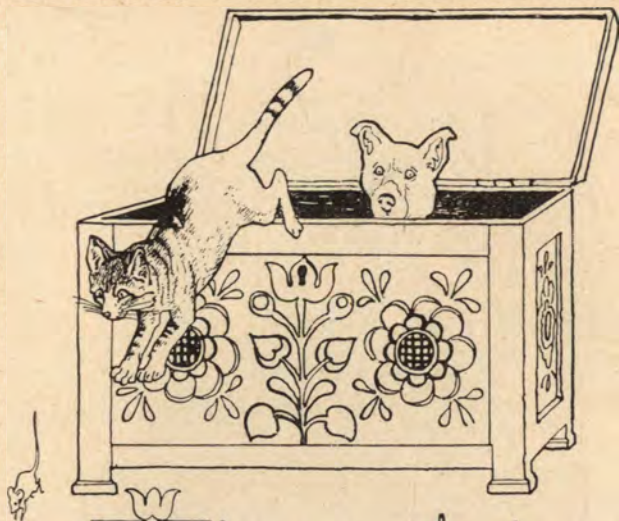
Zsupsz, bele is pottyán
A vizes dézsába,
Kitör a bogarak
Vidám zummogása.

Dolgos szitakötő
A dolgát felejtí:
Aranyos szitáját
Megint csak elejti.

Szőcske nevében
Oly nagyokat ugrik,
Hogy a fűрге lába
Ujra meg is csuklik.

Zümmögik, zümmögják,
A tücsök is húzza:
«Szébb, szébb, szébb, százszor szébb
A czinczér bajúsa!»





Tulipántos Láda.

Volt egyszer egy ember,
Valamikor régen,
Kaszálgatott vigan
A virágos réten.

Egyszer, a mint kaszál,
Fölkiált a fia :
«Nini, édes apám !»
«Mi a, Jankó, mi a ?»

«No még ilyen szépet
Álmomba' se láttam !
Milyen tulipántos
Ládikát találtam !»

«Találj akkor hozzá
Egy kulcsot is, Jankó!
Hátha lesz majd benne
Egy pár ezres bankó!»

S kaszálgatott tovább,
A virágos réten:
«Keressd, fiam, keresd!
Lakzi lesz a héten!»

Egyszer nemsokára
Megint kiált Jankó:
«Meg van már a kulcs is!
Hol az ezres bankó?»

Kinyitják a ládát,
Ugyan mi van benne?
Találd ki no, Jutka!
Törd a fejed, Bencze!

A hol ni! Ott szalad!
Kiugrott egy egér,
Tulipiros szemű,
Hosszú farkú, fehér.



Utána egy mérges,
Nagy bajúszú macska,
Macska után pedig
Kutya, kutya, tarka.

Kergetik is egymást
Árkon-bokron, dombon —
Ide figyelj, Gyurka,
Mert tovább nem mondom!

Egér farkinczáját
Elkapja a macska,
A macska farkát meg
Kutya, kutya, tarka.

Így futnak, szaladnak —
Utánok a Jankó:
«Megálljatok, hé-hé!
Hol az ezres bankó?»

A kis Jankó után
Fut az édes apja,
Édes apja után
Repül a kalapja.

Tán még most is futnak,
Hogyha meg nem álltak —
Egymásra talán még
Most is kiabálnak.

Majd ha erre jönnek,
Szóljon, a ki látja —
Isten veled tuli,
Tulipántos láda!





Arany káposzta.

Kapta magát egy nyuszi:
Elindúlt világgá,
Nyúlak tündérszigetét
Hátha megtalálná.

A merre fut, mindenütt
Varjú károg rája:
«Nyuszi koma, kilyukadt
Már a topánkája!»

«Ha kilyukadt: üsse kő!
Majd csinál a varga.»
«Ötven pár is kell addig!»
Csörög rá a szarka.

«Csinál az még százat is,
Ha úr parancsolja.
Teheti, mert fizeli
Az ily magamforma!»

Se hall, se lát, csak szalad,
Oda is ér délre:
A nyúlaknak káposztás
Tündérszigetére.

Nyitva maradt a szeme,
Még inkább a szája:
Aranyból van a sziget
Minden káposztája.

Nagy éhesen neki fut
Egy káposztafejnek . . .
Rámordúl a káposzta:
«Ham, mindjárt megeszlek!»

Másikhoz fut . . . majd odébb . . .
Mind csak azt morogja:
«Ham, bekaplak, nagyfülű!
Ugy-e kéne torzsa?»

Úgy megijedt a nyuszi:
Szedi sátorfáját,
Levegőbe hajtja
Lyukas topánkáját.

Ill' a berek . . . elinal
Ina szakadtából . . .
Arany agár ugrik ki
Minden káposztából.

El is érik, ha futnak
Szélnél sebesebben,
Borjúvágó pénteken
Vagy pedig kis kedden.

Fut a nyuszi, mindenütt
Varjú károg rája:
«Nyuszi koma, hol van a
Lyukas topánkája?»





A dalos bagoly.

Egyszer egy nagy bagoly
Elkezdett huhogni,
Azt hitte szegény, hogy
Szépen tud dalolni.

«Ide hallgassatok,
Füvek, fák, virágok!»
Csöndes, holdas éjjel
Így kiáltott rájuk.

«Úgy-e szebb a nótám,
Feleljetek rája,
Mint a fülemile
Csattogó nótája?»

Rémes huhogását
Széthordja a szellő,
Csöndes, holdas éjjel
Megborzad az erdő.

Az alvó madár is
Föl-fölriad rája,
Remegve húzódik
A fészek aljára.

Most a fülemile
Csattog a bokorban,
Az erdőnek szíve
Édesen megdobban.

Bűbajos nótáját
Széthordja a szellő,
Nagy gyönyörűségtől
Megreszket az erdő.

Füvek, fák, virágok
Rengve hajladoznak,
Még a csillagok is
Szebben mosolyognak.

Az alvó madár is
Föl-fölbred rája . . .
S édesen elalszik:
Gyönyörű az álma.



Jó napot, kisasszony!
Mit olvasgat, kérem?
— Egy gyönyörű könyvet
Küldött a testvérem.
Szép mese van benne
Szép Tündérországról,
Galamblábon forgó,
Fényes arany várról.
Mikor ott megszólal
A kis ezüst harang:
Haza száll sebesen
Három fehér galamb.

Tollukat megrázzák,
Virággá változnak:
Egyik gyöngyvirágnak,
Másik liliomnak.
A kis ezüst harang
Oly bűbájosan szól:
Fehér rózsza lesz a
Harmadik galambból.
Szép királykisasszony
Ez a fehér rózsza,
Dalos fülemile
Éneket mond róla.
Gyöngyvirág, liliom
A két szobalánya ...
Hajlongnak előtte,
Úgy vigyáznak rája.
Egyszer egy királyfi
Arra felé vágat —
Leszakítja szépen
Sorba mind a hármat.
Leánynya változott
Mind a három virág,
A minőt nem látott
Soha ez a világ!
Három közül mégis
Legszebb a királylány:
Édes mosolygása
Ragyogó szivárvány.

Bezzeg a királyfi
Mindjárt megszerette . . .
Űveges, rubintos
Hintóba ültette.
Hétországra szóló
Lakodalmat csaptak . . .
Még maig is élnek,
Hogyha meg nem haltak. ◦





A hős czinczér.

Ébrednek a bogarak
A virágos kertben,
Katókának, pillangónak
Szárnya meg-meglebben.

Nyujtózkodik a czinczér,
Ásít is hozzája :
— Tyű, de nagyot szundítottam,
Böske violája!

Milyen szépet álmodtam,
Dongó nénémasszony!
Tíz rőfnyire meg egy félre
Pödörtem a bajszom!

Lépkedtem is kényesen,
Mint egy generális;
Esze nélkül tisztelgett még
A szarvasbogár is.

«Éljen, éljen a czinczér!»
Kiabálták rája.
S ezer kartács! Én lettem a
Bogarak királya!


Szarvasbogárt befogtam
A kocsimba lónak —
S az utamra mindenfelé
Virágokat szórtak.

... A hogy mondja: a bokor
Ide-oda hajlik ...
Palánk mellől nagy zümmögés,
Nagy zummogás hallik.

Egyre jobban közeleg
Zümmögve, zummogva ...
S egy hatalmas szarvasbogár
Csap le a bokorra.

Tiszteleg a hős czinczér,
Kiabál is rája:
«Éljen, éljen a bogarak
Felséges királya!»





A száz nyúl

— Édes anyám, süssön nekem
Hamuba sült pogácsát!
— Szól a Bandi. — Hadd járom be
Isten kerek világát.
Hátha én is megtalálom
A jó szerencsémet . . .
Nem búsul majd édes anyám,
Öröm lesz az élet.

Nemzeti Széchenyi Könyvtár



Süti is a szegény asszony
A pogácsát izibe,
El is indul Bandi legény,
Megy, mendegél messzire.
Letelepszik falatozni,
Hogy egy erdőbe ér...
Egyszerre csak ott terem egy
Hófehér kis egér.



— Vándorlegény, pogácsádból
Adj nekem egy falatot!
Már tizennégy álló napja,
A mióta koplalok.
— Hogyne adnék, te kis egér,
Gyere ide mellém!
Nem is esnék tán olyan jól,
Hogyha magam enném.

— Megköszönöm jóságodat,
Várj csak, meg is hálálom.
Ezt a szépen szóló kürtöt
Tiszta szívből ajánlom.
Hogyha baj ér: csak fújj bele
S minden jóra fordul —
Megoltalmaz ez a kis kürt
Mindenféle rossztúl.

Bandi legény ballag tovább
Éjjel-nappal egyaránt,
Köszönti a nyugvó napot
S a kelő nap sugarát.
Meg sem állott a királynak
Czifra városáig,
A királyi palotának
Arany kapujáig.

— Hol jársz te itt, vándorlegény?

Kérdi tőle a király.

— Beszegődném szolgálatba,

Épen ma van Szent Mihály.

— Jó helyen jársz, van száz nyulam,

Kéne egy nyúlpásztor,

Egy se tudta megőrizni,

Próbáltam egy párszor.

Másnap reggel a száz nyulat

Kihajtja a mezőre,

De a száz nyúl száz felé fut,

Egy se marad belőle.

— Tyü! — kiált a szegény pásztor —

Mit csináljak már most!

Nem látom én soha többé

Azt a czifra várost!

De hirtelen eszébe jut

A hófehér kis egér:

Egéradta kürtjébe fú,

Hadd lássa hát, hogy mit ér.

Fut a száz nyúl száz felőlről

Vissza egy csomóba —

Hija nélkül hajtja haza

Esti harangszóra.

Már a király ott kinn várja,
Csóváltja a fejét,
Csodálkozik, hogy a nyulak
Nem szaladtak szerteszét.

— No mit kívánsz, pásztorlegény?
Megérdemled, látom.

— Csak egy zsák pénzt méressen ki,
Felséges királyom!

Ballag haza Bandi legény

Kilencz ökrös szekéren:

— Mit hoztam én, édes anyám!

Nem élünk már szegényen!

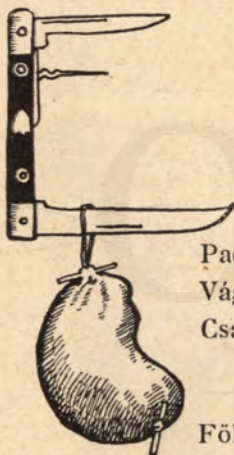
Úgy-e, úgy-e, megtaláltam

A jó szerencsémet!

Úgy-e mondtam, édes anyám,

Öröm lesz az élet!





A kis gömböcz.

redj, fiam, Kelemen!
Padlásan a szelemen.
Vágd le a kis gömböczöt,
Csapjunk egy jó früstököt!

Fölmegy a kis Kelemen,
Megmozdúl a szelemen,
Szelemenbe' a gömböcz
Kinyilik, mint a tömlöcz:

— Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, fiacskám, bekaplak!

Be is kapta Kelement,
A legelső elevent.

Lesik, várják ide lenn,
Hogy jön-e már Kelemen.

— Eredj, eredj, te Dorka!
— Édes apja azt mondja. —
Nézd meg már, hogy mit csinál,
A gömböczöt hozza már!

Föl is szalad ám Dorka,
De a gömböcz goromba:

— Kelement már bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta úgy Dorkát,
Akár egy zöld uborkát.

Lesik, várják, hasztalan,
Haragszik a gazd'uram.

— Eredj, asszony, sebesen!
Egyik lábad itt legyen!
Nyirfavesszőt vedd elő,
Gyerekeket hajtsd elő!

Fölmegyén a feleség,
Kis gömböcznek nyereség.

— Fiad, lányod bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta a jámbort,
Hogy a kontya se látszott.

Lesi, várja a gazda,
Hol marad a mihaszna?
Maga is fut utána,
Száját gömböcöz kitátja:

— Fiad, lányod bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Feleséged lenyeltem,
Sivalkodott, nevettem.
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta. Ezalatt
A kóczmadzag leszakadt.

Gömböcöz gurúl lyuk felé,
A grádicson lefelé,

Gurúl ki a nagy kapun,
Véges-végig a falun,
El a kerek világba. —
Köd előtte, utána.

Kaszás csillag az égen,
Kaszálgatnak a réten,
Vigan vágják a rendet,
A kis gömböcz ott termett :

— Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam !
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem.
Hókusz-pókusz, haraplak !
Titeket is bekaplak !

Harmincz kaszást kaszástúl,
Be is kapott ruhástúl.

Trombitálnak, dobolnak,
A lobogók lobognak,
Elöl jön a kapitány,
Daruszörű paripán,
Kivont karddal huszárok,
Száll a mente utánok,
Masíroznak a bakák,
Szegény gyalog katonák !

— Állj meg, állj, ne retirálj!
Gömböcz előtt, hopp, megállj!
Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem,
Egy nagy csomó — sülülű!
Kaszás ember — bülülű!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Titeket is bekaplak!

Be is kapta egy szálíg,
Az utolsó sipkáig.

Juhászbojtár a juhnál
Gyepes hanton furulyál,
Leteszi a tarisznyát,
Előveszi a bicskát.

— Tedd le, tedd le, te bojtár!
A kis gömböcz itt van már!
Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem,
Egy nagy csomó — sülülű!
Kaszás ember — bülülű!



Katona, egy regement,
Az, a melyik erre ment,



Bagázsia, puska, ló,
Bornyú, bakancs, mind aló!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!



— Engem ugyan be nem kapsz,
Össze-vissza nem harapsz!
Vigyázz, vigyázz, nagyhegyű!
Bécsi bicska, fanyelű!
Csittegj-csattogj, repeszd ki!
Szegényeket ereszd ki!

Bécsi bicska repeszi,
Mindnyájokat ereszi.

Kiugrat a kapitány,
Daruszörű paripán,
Kivont karddal huszárok,
Száll a mente utánok,
Masiroznak a bakák,
Szegény gyalog katonák!
Harmincz kaszás kaszástúl,
Azon módon ruhástúl,
A gazd'uram mogorván,
Felesége nagy cifrán,
Azután meg a Dorka,
Akár egy zöld uborka,
Legvégtére Kelemen —
Ezt tette a szelemen.

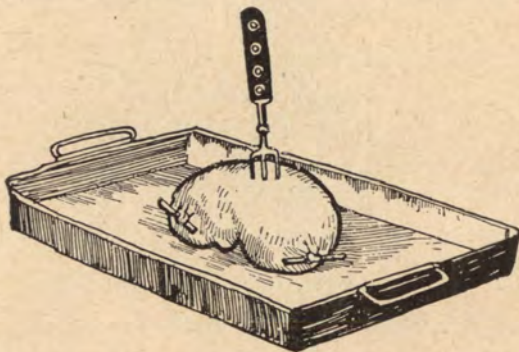
Most a gazda előáll,
A bojtárral parolál,

A kapitány tiszteleg,
Éljent kiált a sereg,
Örülnek a katonák,
Csapnak egy nagy lakomát.

Libériás inasok,
Komornyikok, urasok,
Markotányos, szobalány,
Hozzálátnak szaporán.
Terítve már az asztal
Gyöngyvirágos abroszszal,
Étket hordják gazdagon,
Arany, ezüst tálakon.
Bokréta sok pohárba,
Czintányéron pogácsa.
Hétféle volt csak a lé,
Remekelt a szakácsné,
Sonka, nyelv is tormával,
A marhahús gombával,
Pulyka, kappan, saláta,
Csirke, csuka, kirántva,
Palacsinta, derellye,
Füge, citrom, cseresnye,
Közbe-közbe köszöntés,
Szomorúság-leöntés,
Tokaji bor meg kávé —
Nincs ilyen a királyé!

Megszólal a klarinét,
Fölugrál a szolganép,
Elrakják a székeket,
Kapitány úr billeget,
Kapja Dorkát derékon:
Ucczu, lelkem, de vékony!
Huszár tánczol bakával,
Kaszás ember kaszással,
Az anyjával Kelemen —
Ezt tette a szelemen.

Kis gömböczzel mi történt?
Szerpenyőbe süttették,
Megették a cigányok —
Jó éjszakát kívánok!





A róka messzelátója.

Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka ?
Messzelátó csövet talált
Erdőben a róka.
Találd ki, mit csinált ?
Kapsz egy darab czukrot.
Róka koma bezzeg
Harmadfelet ugrott.
Benézett a csőnek
Kisebbik ablakán :
Nagy lett, mint egy liba,
A kis zinke a fán.
S mikor benézett a
Nagyobbik ablakon :
Tenyértalpú maczkó
Kicsike lett nagyon.

. . . Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka ?
Ravaszúl sunyitott
A furfangos róka.
Találd ki, mit csinált ?
Fölállott egy dombra
S az erdő vadjait
Mind összedobolta :
«Fölséges Maczkó úr !
Vitézlő farkasok !
Mókusok és nyúlak,
Ide hallgassatok !
A legislegnagyobb
Én vagyok köztetek !
Mátúl fogva tehát
A király én leszek !
Nézzetek be sorba
Ezen az ablakon :
Meglátjátok benne
Hatalmas alakom.»
Kisebbik ablakon
Be is kukucskálnak :
Óriás bundáját
Nézik a rókának.
S kikiáltják mindjárt
Azon mód királynak.

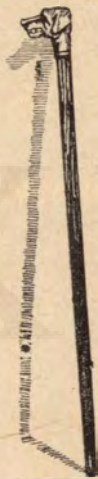
. . . Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka?
Boróka, moróka,
Ravasz ám a róka!
Nézzetek csak rá a
Nagyobbik ablakon:
Az óriás bunda
Kicsike lesz nagyon.
. . . Csitt te, csitt te, csóka!
Kiabál a róka.
El is inalt a nagy király,
Nevesd ki, Katóka!





Tarisznya, botocska.

Van nekem egy tarisznyám,
Nagyapámról maradt rám,
Ütött-kopott, mihaszna,
Ringyes-rongyos tarisznya.
Kamarában szegen lóg,
Be is szötte már a pók.
De ha mondom: «Czingiling!
Hókus-z-pókusz! rozmaring!
Terülj, terülj, tarisznyám!
Ehetném meg ihatnám!»
Bezzeg kitesz magáért,
Csörgeti a czintányért,
Terül, terül szaporán,
Van királyi vacsorám:
Harcsa, potyka, szalonna,
Kolozsvári káposzta,
Jércze, kakas, marhasült,
Túrós lepény, mákos kürt,
Egri piros, tavalyi,
Asszú bor is, tokaji,



Alma, körte, szilva, som,
Mennyi, meg sem olvasom.
— No hát, a ki jó gyerek,
Vacsorát majd rendelek,
Apját, anyját meghívom,
Levélben majd megírom.

Van nekem egy botocskám,
Éd's apámról maradt rám.
Öreg, ócska, mogorva,
Kutyafejű botocska.
Ott az ajtó megett áll,
Örökké csak szundikál.
De ha mondom : «Czingiling!
Hókusz-pókusz! rozmaring!
Rosz a gyerek, botocskám!
Húzzad, húzzad a nótám!»
Bezzeg hallgat a szóra,
Meg is ered a nóta.
Muzsikál a sarokban,
Dankó Pista se jobban.
Gyerek hátán hegedül,
Gyerek járja egyedül.
Nesze! első, második!
Nesze! mondja, harmadik!
Három a táncz, fiacskám!
Igy rendeli a gazdám.

Járad, járad, ha mondom,
A többire mi gondom!
— No hát, a ki rossz gyerek,
Egy nótát majd rendelek,
Apját, anyját meghívom,
Levélben majd megírom.





A nagyravágyó halászné.

Messze, messze, hol a madarak se járnak,
Állt egy kunyhócskája egy jámbor halásznak.
A halász, halászné laktak ott kettecskén,
Távol tenger partján, mormoló víz mentén.

Útött-kopott kunyhó, a födele rozszant,
Néha az eső is becsurgott naphosszant,
A sikoltó szélvész megtépte gyakorta,
Szegény jámbor halász meg-megtatarozta.

Folyvást bajmolódva töltötte a napot,
Hálót kötögetett, aztán halászatgot.
Egyszer csak mit fogott? Egy nagy kárász halat.
Örvendve kiált fel: «No, ez pompás falat!»

Szóba áll a kárász a jámbor halászszal:
«Hallod-e, halász, én nem vagyok kárászhal!
Én királyfi vagyok, ereszsz hát szabadon,
Varázs alatt vagyok, a mit kérsz, megadom.»

«Nem is kell énnekem az olyan kárászhal,
A ki beszélget is, mint te, a halászszal!
Nem tudok én téled semmit se' kivánni,
Élj csak a tengerben, szépséges királyfi!»

Bedobta a vízbe és haza ballagott,
Meggörgette otthon a kicsi ablakot.
Felesége mindjárt eléje kiszaladt:
«Apjukom, mit hoztál? Fogtál-e ma halat?»

«Anyjukom, csak lassan, várj, elmondom szépen:
Egy királyfit fogtam kárászhal képében.
Azt mondta, nem kárász, most varázs alatt van,
Kért, hogy bocsássam el, hát elbocsátottam.»

«Nem tudtál már tőle valamit kívánni,
Ha az a kárászhal csakugyan királyfi?»
«Ugyan, asszony, már mit kívánhattam volna?
Mit tartozik rá a szegény ember dolga!»

«Jaj, pedig, apjukom, lásd, ez így nem jól van!
Megúntam már magam ebben a kunyhóban.
Akár az egérlyuk, alig férünk benne,
Egy szép tanyai ház mennyivel jobb lenne!

Igazán szerencse, hogy hálódba akadt,
Eredj csak, hívd elő azt a kárászhalat!
Apjukom, apjukom, mondd el neki bátran:
Úgy szeretnék lakni egy tanyai házban!»

«Jaj, hogy' menjek oda! Nem lehet, anyjukom!
Ne kívánj ilyesmit, megharagszik, tudom.»
«Ej, dehogy haragszik! Nem vagy jótevője?
Meglásd, hogy megadja, a mit kérek tőle.»

Nehéz gondba borúl a halász orczája,
Kedvetlenül ballag a tenger partjára.
Felsőhajt a tenger, habjait fodrozva,
Szegény jámbor halász kelletlenül mondja:



«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar? Nem kell hosszas magyarázat!»
«Kis kunyhónk helyett egy szép tanyai házat.»

«Eredj haza, megvan!» . . . És haza ballagott.
Én teremtöm, mit lát! Egy kedves kis lakot.
Már a felesége kinn a padon várja:
«Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!

Hófehér a fala ennek a kis háznak,
Eresz alatt vígan a fecskék tanyáznak,
Zöld ákácza lombja hajlongva, bókolva,
Szelid enyelgéssel födelét csókolja.

Gyere csak, gyere csak! Az első szobában
Milyen gyönyörű rend, kristálytisztaság van!
Se szeri, se száma falon a polczoknak,
Tányérok és kancsók rózsát mosolyognak.

«Ülj le, édes gazdám, tessék, méltóztassék!»
Mintha így szólna a tulipántos karszék.
Barna diófából egy nagy kerek asztal,
Meg is van terítve, ebédre marasztal.

Gyere csak, milyen szép a konyha, a kamra!
Udvaron galamb száll kezemre, vállamra.
Jászol mellett pedig fehérszőrű tehén,
Csöndesen kérődzik karikás kötélén.

Jaj, a mi a legszebb, majd el is feledtem!
Hüvös árnyékot tart ház mögött a kertem.
Mennyi gyümölcs a fán: alma, szilva, körte!
Apjukom, apjukom, válogathatsz közte.

Hát a virágos kert! Az még csak a kedves!
Méhe zümmög benne, tarka pille repdes.
Kell-e egy viola? Fehér, piros rózsa?
Hogy kínálja az ág! Leszakítom róla.»

«Szép, szép! szól a halász. Már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt kívánom,
Életünk olyan lesz, mint a tündérialom!»

Csendes boldogságban éltek, éldegéltek,
Hallgatták dalait a fülemiléknek.
Estenden oly szépen daloltak a kertben...
Dalolt a szívők is, de százsorta szebben!

A napok, az órák sebesen suhantak,
Gyöngyös habjaiként csillanó patakknak.
Minden percz öröm volt, semmi búja, gondja,
De egyszer az asszony mégis csak azt mondja:

«Hallod-e, apjukom, jobb, ha mást kívánunk,
Mégis csak nagyon szűk ez a mi lakásunk.
Az udvar is kicsi, a szérűig sem ér,
Megfordúlni rajta alig bír a szekér.

Bizony, a kárászhal, a kivel jót tettél,
Adhatott volna már nagyobb házat ennél.
Eredj, mondd meg, adjon egy nagy kastélyt nekünk,
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.»

«Jaj, hogy menjek újra! Nem lehet, anyjukom!
Nagyravágyásodért megharagszik, tudom.
Úgy hallom, mintha csak ide kiáltana:
Maradjatok békén, elég jó a tanya!»

«Csak eredj, ha mondom! Csak eredj, hívd elő!
Ne légy már örökké olyan kételkedő.
Megadja, majd meglásd, megadhatja könnyen,
Hisz ilyet én sokat olvastam egy könyvben.»

Elborúl, beborúl a halász orczája,
Szomorúan ballag a tenger partjára.
Hullámot ver a szél, zavaros a tenger,
Mormoló haboktól fél a szegény ember.

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi,
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar?» — «Jaj, jaj, adj egy kastélyt nekünk!
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.»

«Eredj haza, megvan!» . . . És haza ballagott,
Én teremtöm, mit lát? Dombon úri lakot.
Felesége már a garádicson várja:
«Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!»

Karonfogva mennek föl a garádicson,
Minden zuga olyan, mint a paradicsom.
Lépcső mentén pálmák, repkények, cziprusok,
Minden kis levelük örök tavaszt susog.

Itt egy híres tudós, ott egy költő szobra,
Lelkük, mint a csillag, ragyog századokra.
Fehér márványfalán tükrös folyosóknak,
Mult időkből hozzánk csataképek szólnak.



Karonfogva mennek szobáról-szobára,
Mennyi drága bútor, egész kincs az ára!
Csupa selyem, bársony, csupa finom szőnyeg,
Hogy örül az asszony, ni, egy legyezőnek!

Bolthajtásról ezüst gyertyatartók lógnak,
Fénylenek tükrében a sima padlóknak.
Pillangós hintaszék, körbefutó dívány,
A mit csak az ember szeme-szája kíván.

«Nagyságos asszonyom, reggeliznek talán ?
Kávé, csokoládé itt van az asztalán.»
Fürge szobalányok, inasok szolgálnak
A kastély urának, kastély asszonyának.

Lemennek azután a nagy vadaskertbe,
Őzikek, nyúlacsókák szaladoznak szerte.
Fehérhattyús távon vígan csónakáznak,
Morzsát hintegetnek arany halacsókáknak.

Vadaskert elé áll egy üveges hintó,
A kemény rögön is lágyan rengő-ringó,
Csillagos homlokú négy paripa húzza,
A merre kocsiznak, mind övék a pusztá.

«Mondd-sza, hát nem szép ez ? Ki ilyen úr nálunk ?
Van gulyánk, ménesünk, gyapjas birkanyájunk !
A merre csak ellátsz, halld, apjukom, örülj,
A mi vetésünkben pitypalattyl a fürj.»

«Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt óhajtom,
Imádságomban is egyre ezt sóhajtom.»

Másnap, hogy az asszony kinéz az ablakon,
A kéklő hegyekben gyönyörködik nagyon.
«Hol vagy, apjuk, hol vagy? — Nagyot kiált rája. —
Mért ne lehetnék én az ország királya?

Koronás királya az egész országnak!
Földre borúljanak, féljenek, ha látnak!
Legyen enyém mind, az egész birodalom!
Fuss el a kárászhoz, mondd meg, azt akarom!»

«Jaj, micsoda beszéd! Nem lehet, anyjukom!
Ezért megharagszik, bizonyosan tudom.
Hogy is jut eszedbe, hallod, ily kívánság!
Nem te neked való, hidd el, a királyság!»

«Értesz is te ahoz! Csak eredj, ha mondom!
Hogy való-e, vagy nem, az majd az én gondom.
Balga aggódással mit bosszantasz engem!
Egy szó annyi, mint száz: királynak kell lennem!»

Elborúl, beborúl a halász orczája,
Szívszorongva ballag a tenger partjára.
Levelet hullatnak szélben a lombos fák,
Haragos hullámok a partot csapdossák.

Tánczolnak a hajók, hátán a haboknak,
A kerek ég boltján felhők tornyosodnak,
Egyet-egyet dördül, villámlik is néha,
Szegény halász hebeg, mint valami néma:

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar?» — «Jaj, jaj, a mi volt, már semmi!
Hogy is mondjam, hogy is: király akar lenni!»

«Eredj haza, már az!» . . . És haza ballagott.
Én teremtöm, mit lát! Egy királyi lakot.
Magas domb tetején. Messze fénylik tornya.
Zászlaja kifeszül, mint csak a vitorla.

Csillog a napfényben egyre ragyogóbban,
Az egész palota alabastromból van.
Ablakoknak dísz, kapuk czifrasága
Hírneves művészek mesteri munkája.

Arany ajtók előtt katonák sétálnak,
Utat nyitogatnak a jámbor halásznak,
Tiszteleg az őrség szépen, a hogy szokott,
Fújják a trombitát, pörgetik a dobot.

Hercegek és grófok bókolnak előtte,
Az ügyes hopmester mindet megelőzte.
Vezeti a halászt alázatos képpel,
Ember, a mi ott van, olyat el se' képzél.



Trónterem ajtaja egyszer csak kitárul,
Felesége néz rá arany trónusárul,
Korona a fején, az arczán méltóság . . .
Tündéralom-e ez, vagy pedig valóság?

Az egyik kezében királyi pálczája,
A másik kezében az ország almája.
Mikor a pálczával egyet-egyet suhint,
Csak úgy ragyog rajta a gyémánt, a rubint.

Jobbról is, balról is fátyoltartó lányok,
Ibolyák, violák, rózsák, gyöngyvirágok.
Mint a kis pintyökék, szépen hangicsálnak,
Mulattatására a dicső királynak.

Mind a két oldalon testőrök csapatja,
A legfőbb miniszter maga válogatta.
Legnagyobb az első, kisebbednek sorba,
Az utolsó egész Hüvelyk Matyi-forma.

Idegen királyok, gazdag fejedelmek
Távol országokból díszben megjelentek,
Dús ajándékokkal hódolni kívántak
A leghatalmasabb, legdicsőbb királynak.

Oda fut a halász, kezét csókol néki,
Ámúlva-bámúlva hosszasan elnézi.
«Hát nem szép ez, apjuk ? Lásd, nem képzelődtem,
Mind az egész világ meghódol előttem.»

«Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Királyi anyjukom, a jó Isten vélünk.
Hanem aztán, hallod, maradj is meg ennél,
Nagyobb a világon már mi is lehetnél!»

A király éjszaka töpregett az ágyon,
Mi lehetne még ő nagyobb a világon ?
Reggel, hogy a napot fölkelőbe látja,
Nagyravágyó lelke oda tapad rája.

Ujongó örömmel a fejéhez kapott :
«Hát én fölkelteni nem tudnám a napot ?
Ez kell nekem, ez kell ! Isteni hatalom !
Apjuk, a kárászhoz ! Mondd meg: ezt akarom !»

«Jaj, uram, kegyelmezz ! Mit beszélsz, anyjukom !
Rosz vége lesz ennek, már előre tudom.
A kárász csak kárász, nem tehet meg mindent,
Térj magadhoz, anyjuk ! Ne kísértsd az Istent !»

«Én vagyok a király, királyok királya!
— Végig omló haját kuszálja, zilálja. —
Nem tűröm tovább, hogy ellentmondj uradnak!
Fuss, de hamar, mondom, mert lenyakaztatlak!»

Döbbenő rémület a halász orczája,
Tántorogva ballag a tenger partjára.
Viharos zenével fogadja az orkán,
Hajókat tör össze sziklaszirtek ormán.

Kitépi tövestül a százados fákat,
Düledeznek rendre, omlanak a házak,
Egymásra rohannak sörényes hullámok,
Mint éhes tigrisek, éhes oroszlánok.

Csattog az ég, a föld vészes háborúja,
Bősz fergeteg hozzá a csatadalt fúja.
Mennykövet szór az ég, elnyeli a tenger...
Térdre hull remegve szegény halászember.

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar?» — «Jaj, jaj! — egy kicsit elhallgat. —
Óh, uram, irgalmazz! Isteni hatalmat!»

«Eredj haza, halász, feleséged ott van
Már megint a régi, roskatag kunyhóban!»
Haza megyen, benyit . . . az ég nagyot harsan . . .
Isten szava harsog a dörgő viharban!





Mese a csiga-bigáról.

Csiga-biga, gyere ki!
Jaj de szűk a házad!
Ha vendéged érkezik:
Le sem ülhet nálad.
Tágasabb ám ideki,
Hagyd el ezt a kalodát,
Virágos domb tetején
Építsünk egy palotát.
Oszlopa lesz huszonnégy,
Fehér márványkőből,
Szép nagy, kerek udvara,
Tiszta szinezüstből,

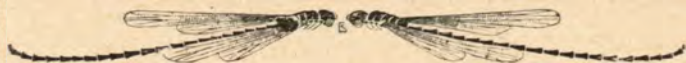
Kápráztató, ragyogó
Száz arany szobája,
Mindenikben énekel
Száz arany madárka.
Karos-székben üldögélsz,
Száz szobalány szolgál,
Várod a sok vendéget
Arany ablakodnál.
Csiling-giling, odaki
Cseng az arany csengetyű,
Megszólal a klarinét,
Megszólal a hegedű.
S udvarodra berobog
Száz aranyos hintó,
Víg muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Ugrálnak ki belőle
A finom vendégek,
Válogatott úrfiak
És cigány legények.
Megy hozzád a király is
Arany garádicson —
Arany élet lesz biz' az,
Egész paradicsom!

— Sangyi-Bangyi, nem baj az,
Ha szük is a házam,

Ajtóm előtt a vendég
Le is ülhet nálam.
Tágasabb bár odaki,
Ne bántsđ ezt a kalodát,
Jobb szeretem, barátom,
Mint az arany palotát.
Nincsen ugyan oszlopa
Fehér márványkőből,
Sem nagy, kerek udvara
Tiszta színezüstből,
Nincsen kicsi házamnak
Száz arany szobája,
Benne nem is énekel
Száz arany madárka,
Szobalány se sűrög száz,
Engem egy se szolgál,
Nem várom a vendéget
Arany ablakomnál,
Udvaromra nem robog
Száz aranyos hintó,
Vig muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Nem ugrálnak be hozzám
A finom vendégek,
Válogatott úrfiak
És cigány legények.

Nem vágyom én személyét
Felséges királynak —
Jobb nekem itt csendesen
Kis csiga-bigának.
Itt éltem, itt próbáltam
Sok rosztat, sok jót is,
Bölcsöm volt ez énnekem,
Legyen koporsóm is!





A bogarak piktora.

Dalos mezön pingálgat a
Bogarak piktora,
Meleg ellen egy nagy gomba :
Napfogó sátora.

Sátor alatt jó kedvében
Vigan dudorászgat,
Festi, festi, festegeti
A tavaszi tájat.

Váltogatja az ecsetjét
Sorba, egyre-másra :
Vadrózsába, kikiricsbe,
Nefelejcsbe mártja.



Hipp-hopp! Egyszer csak ott terem
A nagybajszú czinczér:
«Piktor uram, engemet is
Pingáljon le ingyér!

Hanem aztán a bajúszom
Hegyesre pingálja,
Mert én vagyok a bogarak
Vitéz kapitánya!

Azt is mondom: karsú legyek,
Akárcsak a nádszál,
Még a szél is csodáljon meg,
Hogyha erre átszál.

Azt se mondom, hogy nem adok
Egy kis bajúszpedrőt,
Kihúzhatja véle bajszát,
Akár mind a kettőt.»

Hipp-hopp! ... «Én itt is vagyok ám!
Elhoztam a kótát!
Pingáljon le! — szól a tücsök —
Húzok majd egy nótát!»

«Engemet is, kérem ássan!
— Szöcske kiabálja. —
Mig muzsikál tücsök koma,
Tánczolok majd rája.»

«Én meg! — szól a szitakötő
Piktor uraságnak —
Majd szítálok egy kis lisztet
Túrós haluskának !»

«Jól van, jól van! — szól a piktor —
Álljatok hát sorba!
Csak aztán a sok állásban
Ne bukjatok orra !»

S előveszi az ecsetjét,
Pingál egyre-másra . . .
Vadrózsába, kikiricsbe,
Nefelejsbe mártja.





A három aranyhalacska.

Volt egyszer egy úrnak
Egy kis tavacskája,
Abba' volt három szép
Arany halacskája.

Tisztavízű tóban
Úgy elúszdogáltak,
Szórt nekik az az úr
Izletes morzsákat.

«Kedves halacskaím!
— Szólt egyszer szelíden —
Éljetek boldogul
Itt a tiszta vízben!



Játszszatok kagylóval
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával!

Kis tó mellett nagy tó,
Ne vágyjatok oda!
Jaj, micsoda van ott?
Mindenféle csoda.

Én is nagyon félek
A sok szörnyetegtől. —
Ne menjetez hát a
Rostélyon keresztül!

Mikor nem vagyok itt,
Csak jól vigyázzatok!
Tetején a víznek
Soh'se úszkáljatok!

Játszszatok kagylóval,
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával!»

Mosolyogva ment el,
Hogy végig hallgatták —
S mindjárt összejöttek
Az arany halacszkák :

«Ej, mit akar velünk ?
— Az egyik megszólal —
Én bizony nem játszom
Kavicscsal, kagylóval!

Játszom ottfönn a nap
Szép sugárhajával,
A vízbe lehajló
Tóparti virággal!»

Csakugyan úgy is tett —
Egy héja meglátta,
Lecsapott rá nyilként
S oda lett az árva.

Megszólal a másik :
«Kis tó mellett nagy tó,
Vajjon mi lehetne
Ott az a borzasztó ?

Bizonyosan szebb lesz,
Tündérhalak lakják.
Partján körös-körül
Ezüst fák, arany fák.

Gyémánt madár dalol
Csengő-zengő ágon,
Csillag himbálózik
Harmatos virágon.

Tó hátán a hattyúk
Gyöngyladikon járnak,
Rózsafa-furulyán
Szépen furulyáznak.

Rostélyon keresztül
Itt is, ott is ajtó —
Isten veled, kis tó!
Jobb nekem a nagy tó!»

Csakugyan úgy is tett,
Elment a nagy tóba —
Egy csuka lenyelte,
De szomorú nóta!

Nem panaszkodott a
Harmadik halacska,
Jó neki lakásúl
Az a kis tavacska.

Játszik a kagylóval,
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával.

S mikor az úr ott van,
Úgy elúszdogálgat,
Szór neki mindennap
Izletes morzsákat.





A kóró és a kis madár.



A kis madár únta magát,
Egy kicsike kóróra szállt :
«Te kis kóró, ringass
engem !»

«Nem ringatlak biz' én,
lelkem !»

A kis madár err' a szóra
Megharagudt a kóróra.
Egyet se szólt, odébb szállott —
Egyszer egy kis kecskét látott.
«Kecske, rágd el a kórót !»
«Nem biz' én ! — a kecske szólt —
Jobb nekem itt enni, járni.»
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Ment, mendegélt a kis madár,
Egyszer csak egy farkast talál:
«Farkas, edd meg a kecskét!»
«Nem bántom én szegénykét!»
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Egyszer csak egy faluhoz ért:
«Falu, üzd el a farkast!»
«Nem bántom én az ordast!»
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Egyszer csak egy nagy tűzhöz ért:
«Tűz, égesd el a falut!»
«Nem, mert koldúsbotra jut!»
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,

Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Hát egyszer csak egy vízhez ért:
«Te víz, oltsd el a tüzet!»
«Nem oltom én, mert meleg!»
Víz nem is ment tűz-oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Faluk nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy bikát talált:
«Bika, idd meg a vizet!»
«Ittam én már eleget!»
Bika nem ment vizet inni,
Víz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Faluk nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,

A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy furkót talált:
«Furkó, üssed a bikát!»
«Nem ütöm én!» — rákiált.
Furkó nem ment bika-ütni,
Bika nem ment vizet inni,
Viz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy férget talált:
«Fúrd ki, féreg, a furkót!»
«Nem merem!» — a féreg szólt.
Féreg nem ment furkó-fúrni,
Furkó nem ment bika-ütni,
Bika nem ment vizet inni,
Viz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,

Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy kakast talált:
«Kapt fel, kakas, a férget!»
«Föl én, komám, te érted!»
Szalad a kakas — kukurikú!
Kapja a férget — kukurikú!
Szalad a féreg — zim-zim-zim!
Fúrja a furkót — zim-zim-zim!
Szalad a furkó — piff-paff-puff!
Üti a bikát — piff-paff-puff!
Szalad a bika — bú-bú-bú!
Iszsza a vizet — bú-bú-bú!
Szalad a víz is — lics-lacs-locs!
Oltja a tüzet — lics-lacs-locs!
Szalad a tűz is — ripp-rapp-ropp!
Égeti a falut — ripp-rapp-ropp!
Szalad a falu — juj-juj-juj!
Üzi a farkast — juj-juj-juj!
Szalad a farkas — vau-vau-vau!
Eszi a kecskét — vau-vau-vau!

Szalad a kecske — mek-mek-mek!
Rágja a kórót — mek-mek-mek!
A kóró is ringatta hát
A nevető kis madárkát.





A legszebb piros tojas.



Ezüst fa tetején
 Mit dalol a madár?
 Kerek tó szigetén
 Csillog a babavár.

Piros a födele,
 Csillagos a tornya,
 Nagy tarajas kakas
 Kukurikol rajta.

Víg muzikaszóval
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.

Egyszer csak megcsendül
Ezer kis csöngetyű,
S ugrik a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

Szőke is, barna is
Ott hagyja ablakát,
Babakirály előtt,
Hajtogatja magát:

— Koronás királyunk,
Itt vagyunk, mint látod . . .
Tánczoljunk tán egyet?
Mi a kívánságod?

— Kedves kis babáim,
Ujság lesz a várban!
Mit olvastam máma
A gyöngyös naptárban!

Közeleg a husvét
Öntözködő napja —
Fiam a babákat
Sorra locsolgatja.

Hány virágos kancsó
Rózsavízzel teli!
Egy kis tündér most is
A rózsát tördeli.

Az lesz a fiannak
Szíve választotta,
Ki neki a legszebb
Piros tojást adja.

Az lesz a királyné
Itt a babavárban . . .
Ez is meg van írva
A gyöngyös naptárban.

Újra csak megcsendül
Ezer kis csöngetyü,
Szalad a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

Babakirály előtt
Hajtogatja magát . . .
Szőke is, barna is
Keresi ablakát.

Forog a babavár,
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.

Miről álmodoznak ?
Semmiről se másról :
Csak a legszebb
Husvétí tojásról.

Mind nézdeli magát
Tükörablakába :
S magát valamennyi
Koronásan látja.

Fölvirradt a husvét
Öntözködő napja,
Virágos kancsóját
A királyfi kapja.

Úgy hull a rózsavíz,
Mint égből a harmat . . .
Ki ad legszebb tojást?
Ki legpirosabbat?

Arany csattos könyvét
A király kinyitja:
Ki milyen tojást ad,
Sorra mind beírja.

Egyik ki van rakva
Rubinttal, smaragddal:
Vetekedik fénye
A napsugarakkal.

Ninini, jaj de szép
Az a másik ottan!
Arany kardot mutat,
A mikor föl pattan.

Hát az a szép himes
Ugyan mit rejteget?
Királyi palástot,
Királyi süveget.



Hordják a sok tojást,
Hordják garmadába,
Telisteli velük
A király szobája.

Irja a kilencszáz
Kilencvenkilenczet . . .
Hol van az ezredik ?
Ide még ez egyet !

Szőke baba tipeg
Királyfi elébe,
Egy kis piros tojást
Tartogat kezébe :

— Nem mertem elhozni,
Jóságos királyfi !
Azt hittem, hogy erre
Tán nem is kíváncsi.

Nézi a királyfi,
Forgatja, vizsgálja,
Semmiféle cifra
Nincs himezve rája.

Kinyitja, kitárja,
Milyen szépet látott!
Egy hófehér galamb
A vállára szállott.

Szőke kis babáról
Turbékolgat szépen,
Korona csillog a
Királyfi kezében.

Szőke kis babának
Teszi homlokára —
A többit meghívja
A lakodalmára.

Újra csak megcsendül
Ezer kis csöngetyű,
Örül a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

A királyné előtt
Hajtogatja magát —
Vig muzsikaszóra
Tánczolnak a babák.

Forog a babavár,
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.





Kapta magát egyszer
Egy hatalmas király,
Biz' azt már nem tudom':
László-e vagy Mihály?
Melege volt nagyon,
Hát kigombolkozott —
Estétől reggelig
Szörnyen gondolkozott.

Azon törtéte fejét:
Mije nincsen néki?
Előveszi könyvét,
Véges-végig nézi.
A márványasztalon
Százszor is kitarja...
Beír oda mindent
Az iródiákja.

Látja, hogy megél majd
Valahogy holtiglan —
Számlálgatja ujján:
Ez is van, az is van.
Gólyalábon forgó
Arany-, ezüstvára,
Hova a vendéget
Zeneszóval várja.

Azután rézvára,
Kacsalábon forgó,
Őrzi kilencz medve,
Haragosan morgó.
Vasvára, kővára
Magas hegyek ormán,
Kakas kukorékol
Mindeniknek tornyán.

«Tyű! — fölkiált egyszer —
Tömerdek a kinesem!
Mindenem van, de még
Tülökváram nincsen!
Tülköt nekem, tülköt!
Bármennyi az ára!
Építsetek várat
A Tisza partjára!

Nosza, lótnak-futnak
A király szolgálai,
Vágtatnak sebesen
Lovas katonái.
Hirdetik parancsát
Sípbal, trombitával,
Nádi hegedűvel,
Húros cziterával.

Neki látnak mindjárt
Innen is meg túl is:
Hordja a szegény nép,
A nagyságos úr is.
Hordják a sok túlköt
Ki gyalog, ki kocsin,
Sántalábú lovon,
Ordítózó csacsin.



Szöke Tisza partján
A tülökvár épül,
Ötven toronymál is
Magasabb lett végül.
Csudájára jártak
Messze, messze tájról,
Óperenciáról,
Bergengóczyából.

Milyen egy vár volt ez!
Éjjel-nappal tülkölt —
De a király egyszer
Igen nagyot tüzskölt:
«Eh, minék ez a vár!
Ilyen, olyan adta!»
S a sok tülköt mind a
Tiszába hányatta.

Magam is ott voltam
Meghívott vendégül,
Kifogtam egy tülköt
A Tisza vizébül.
Azon tülköltem el
Ezt a mesét nektek —
Tülkölök én mást is,
Mese-mese, nesztek!



A kis balta.

Volt egyszer egy ember,
Emlékszem is rája,
Nem volt semmije se,
Csak egy vas baltája.

Ez a kis balta volt
Az ő jótevője,
Ez a kis balta volt
Kenyérkeresője.



Fát vágott az erdön
Mindig a baltával,
Kis balta biztatta
Vidám csattogással:

«Csitt-csatt, édes gazdám!
Ne félj, majd megélünk!
Csitt-csatt, édes gazdám!
A jó Isten velünk!»

Reggeltől napestig
Csattogott a balta,
A szegény favágót
Egyre vigasztalta.

Egyszer csak mi történt,
Kis fiúk, kis lányok!
Nálam nélkül bizony
Ki nem találjátok.

Megyen a favágó,
Megyen a baltával,
Nagy folyóvíz fölött,
Keskeny hídon átal.



Hogy s hogy nem...elbámúl...
Magát elfelejti...
Kedves kis baltáját
A folyóba ejti.

Szegény favágónak
Nagy a búbánatja,
Kedves kis baltáját
Még meg is siratja.

Keserves panaszra
Akar nyilni szája:
S megjelen előtte
A vizek királya.



Korona a fején,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.

«Mi bajod ? Mi bajod ?
— Szép szeliden szóla —
Panaszod hadd hallom :
Tán tehetek róla.»

«Kedves kis baltámat
A vízbe ejtettem,
Vele mindennapi
Kenyerem kerestem.

Ő tartotta az én
Öreg ősz anyámat...
Oh, vizek királya,
Hozd föl a baltámat!»

A szegény favágót
Nagyon megsajnálta
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.

«Itt van, szegény ember!»
Szól hozzája szépen.
Fényes ezüst baltát
Tart föl a kezében.

Szól a szegény ember
Ezt látván és hallván:
«Oh, vizek királya,
Ez nem az én baltám!»

Megcsóválta fejét,
Nagyot nézett rája
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.



«Ne, itt van! Ez volt-e!»
Kérdi tőle szépen,
Fényes arany baltát
Tart föl a kezében.

Szól a szegény ember
Ezt látván és hallván:
«Oh, vizek királya,
Ez sem az én baltám!»

Tetszett ez a beszéd,
Mosolygott is rája
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.



«Talán csak nem ez volt?»
Kérdi tőle szépen.
Kisnyelű vas baltát
Tart föl a kezében.

Kitör a nagy öröm
A favágó ajkán :
«Add ide . . . köszönöm . . .
Ez az én kis baltám !

Ez az én életem
Áldott jótevője,
Öreg ősz anyámnak
Kenyérkeresője.

Csitt-csatt, édes baltám !
Menjünk az erdőre !
Iharfa, juharfa,
Zúgó hegytetőre !»

Szól a favágóhoz
A vizek királya :
«Az igaz beszédnek
Nincsen, fiam, párja.

Csábító beszédem
Lelked meg nem csalta . . .
Ezüst a te szavad,
Itt az ezüst balta!»

Szól a favágóhoz
A vizek királya:
«A szerető szívnek
Nincsen, fiam, párja.

Ősz anyádon csüggött
Szived gondolatja . . .
Arany a te szived,
Itt az arany balta!»

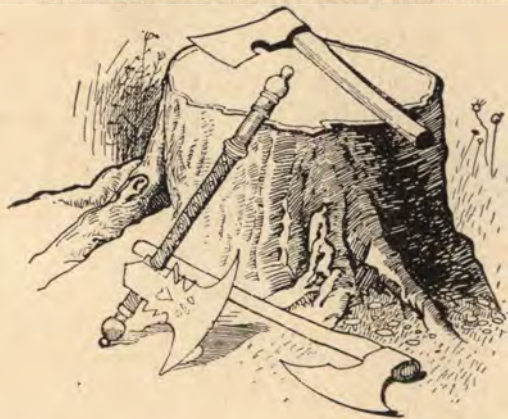
Bucsút int a király
Arany koronával . . .
Megyen a favágó
A három baltával.

Az ezüst baltával
Az ezüst ligetbe,
Az arany baltával
Az arany szigetre.

A kis vas baltával
Zöld lombos erdőre,
Iharfa, juharfa,
Zúgó hegytetőre.

Reggeltől napestig
Csattog a kis balta,
Vele bűg a gerle,
Száz madár fog dalba :

«Csitt-csatt, édes gazdám!
Már most csak megélünk!
Csitt-csatt, édes gazdám!
A jó Isten vélünk!»





A vásáros bogarak.

Hova mégy, hova mégy,
Katiczabogárka?
— Kiskerti, nagykerti
Pünkösdi vásárra.

Gyere te is, szöcske,
Menjünk együtt ketten!
Jaj, már dobolnak a
Kis kertben, nagy kertben:

«Diridom, diridom,
Kezdődik a vásár!
Virágos sátorban
Mindenféle van már!

Hajlik a viola,
Hajlik a liliom —
A ki vesz, annak lesz,
Diridom, diridom!»

Gyűlnek, gyülekeznek
Kicsinyek meg nagyok,
Párosan, hármasan,
Ki hintón, ki gyalog.

«Tessék, kérem, tessék!
— Zümmög a méhecske. —
Tulipáncsészébe
Csurgatott mézecske.

Itt egy rózsacsupor!
Rózsamézzel teli.
Vagy a barackmézet
Tán jobban kedveli?

Van akáczmézem is,
Ma szedtem a fáról,
Szép piros hajnalban
Hófehér virágról.»

Szól egy tarka lepke :
«No adjon, nem bánom !
Violapohárba,
Az az én virágom !»

Szól egy ezüst szárnyú :
«Nekem is adjon hát !
Telistele színig
Egy szegfűcsuporkát !»

«Erre, kérem, erre !
— Selyembogár szólal. —
Kinek szolgálhatok
Selyem viganóval ?»

«Mutassa csak, hadd lám !
— Kiált a Katóka. —
Még egy kis kötő is
Jó lenne, ha vóna !»

«Van itt, kérem, az is!
Pruszlík is, ha tetszik!
Katóka kisasszony
Válogathat estig.»

Szitakötő szítál,
Zörög a szitája:
«Kinek van szüksége
Aranyos szitára?»

Az aranyos szitát
Hangya el-elnézi:
«Jaj de jó, hogy eljött,
Szitakötő néni!

A homokba szórva
Van egy kis kalácsom,
Mihelyt haza érek,
Mindjárt kiszítalom.»

Hálóját a légynek
A pók is kínálja . . .
«Tartsd meg csak magadnak!
Nincs szükségem rája!»

«No, ha nincs szükséged,
Mebánod ezt még te!
Hálómba kerülsz még,
Te kotnyeles légyje!»

Alkonyodik lassan,
Beköszön az este...
Vásáros bogarak
Szélednek is szerte.

Mennek, mendegélnek,
Kicsinyek meg nagyok,
Párosan, hármasan,
Ki hintón, ki gyalog.

Szentjánosbogárcák
Világítanak elől,
Virágok bucsúznak
Jobbfelől, balfelől.

«Jaj de jól mulattunk
A forgó hintában!
De pompás vásár volt!»
Dicsérik mindnyájan.

Nagybajszú cinczérnek
Arra visz az útja,
Minden vásárosnak
A fülébe zúgja :

«Hát ez is vásár volt!
Véges-végig jártam :
Egy kis bajúszpedröt
Sehol se találtam !»





BOLYHOS VITÉZ

A mókusok kis dobosa
Pörgeti a nagy dobot,
Fülelnek a mogyorósban :
Vajjon milyen hirt hozott !

Reszket az ág a dobszótól,
A levél, a lomb susog,
Innen, onnan, mindenünnen
Futnak ki a mókusok.

«Ókus-mókus, a nagy király,
Férjhez adja a lányát,
A lányával odaadja
Nagy mogyorós országát.

Tudja meg hát minden mókus :
Azé lesz a királylány,
Ki elnyeri a koszorút
Három próbát kiállván.

Gyűljön hát a király elé
Minden déli levente !
Hadd legyen majd a győztesnek
Öröm a nap lemente !»

Gyűlnek, gyűlnek, gyülekeznek
A mókusok sorjába,
Megállnak a király előtt
Szép aranyos ruhába.

Ókus-mókus, a nagy király,
Büszkén ül a trónusán,
Szép leányán csügg a szeme,
Aranyos kis mókusán.

Mogyorófa, sugár vessző
A királyi pálczája,
Homlokán a koronának
Mogyoró a gyémántja.

Szép királylány szeliden ül
A király jobb oldalán,
Mogyorófalevelekből
Koszorú a homlokán.

«Köszöntelek, jó vitézek!
— Szól a király kegyesen. —
Nehéz próba előtt álltok,
Végezzétek ügyesen!

Itt ez a sok mogyorófa!
Minden ága hívogat.
Járjátok be futva, szökve
A hajlongó ágakat.

Ki leggyorsabb, ki legfürgébb,
Azé lesz a győzelem!
Meg is teszem ezredesnek,
Itt van rája a kezem!»

S valamennyi, mint a villám,
Fára pattan, fára fut:
Törzsökétől tetejéig
Egy pillanat csak az út.

Ágról-ágra, jobbra-balra
Ugrándoznak sebesen —
Az a bolyhos mit akar, ni!
A legfelső ághegyen ?

Hopp, egy másik fára szökken,
Most meg amott hintázik !
Negyedik fán, ötödik fán,
Hatodikon czikázik !

«Ezredes vagy !» — szól a király. —
Szentül szembe hadd lássam !»
Ott terem a bolyhos vitéz :
«Megköszönöm alássan !»

«Jól csináltad, én daliám,
Mókus vagy a talpadon !
Halljátok a másik próbát,
Ez is egy szép alkalom !

Akaszszatok nyakatokba
Szép tarisznyát, csíkosat !
Nézzétek a mogyorófát,
Minden ága hívogat.



Ki legelőbb tele szedi,
Azé lesz a győzelem!
Generális lesz belőle,
Itt van rája a kezem!»

S valamennyi, mint a villám,
Fára pattan, fára fut:
Törzsökétől tetejéig
Égy pillanat csak az út.

Ez is kipked, az is kapkod :
«Addig innen nem megyek,
Nem én, a míg cifra csákós
Generális nem leszek !»

«Abból ugyan semmi sem lesz !
Most az egyszer hasztalan !»
Belevág a bolyhos büszkén :
«Az enyém már tele van !»

«Generális ! — szól a király. —
Szemtől szembe hadd lássam !»
Ott terem a bolyhos vitéz :
«Megköszönöm alássan !»

«Megint, megint jól csináltad !
Mókus vagy a talpadon !
Halljatok hát még egy próbát,
Ez a legszebb alkalom !

Kövezetek mogyoróval
Fölhajítót, fölszedőt !
Koronával, koszorúval
Jutalmazom a nyerőt !»

S valamennyi, mint a villám,
Ott terem a tisztáson,
Körbe ülnek, karikába,
Hogy mindenki jól lásson.

«Egyet dobok . . . egyet szedek . . .
A lehullót elkapom !»
«Én meg kettőt hajítok föl,
A hármát meg felkapom.»

«Mi az az egy, az a kettő !
Én feldobok négyet is !
Hozzá kapom a lehulló
Négyhez még az egyet is !»

Bolyhos vitéz öt mogyorót
Hajít föl nagy hirtelen :
Mig a kezét megfordítja,
Keze fején ott terem.

Majd meg azzal üti vissza
S megfordítja a kezét :
Valamennyit mind elkapja,
Csiklandja a tenyerét.

«Fiam, fiam! — szól a király. —
Szentül szembe hadd lássam!»
Ott terem a bolyhos vitéz:
«Megköszönöm alássan!»

«Vitézeknek igaz gyöngye,
Mókus vagy a talpadon!
Koronámat le is veszem,
Mogyoróstúl od'adom.»

Megszólal a királylány is:
«Mókus vagy a talpadon!
Koszorúmat le is veszem,
Homlokodra od'adom.»

Mogyoróban összeverik,
Csörgetik a czintányért,
A gyöngyöző billikomot
Csöngetik az új párért.

Hát az a sok jó mogyoró?
Gurúl, gurúl messzire:
Kis lányoknak kosarába,
Kis fiúknak zsebibe.

Én nekem is gurúlt, gurúlt
A zsebembe mogyoró . . .
El is fútam azt a nótát:
A mogyoró törve jó!





A gerlicze lakodalma.

Zöld leveles erdőben
Suttog a fa lombja :
«Készüljetek, madarak,
A lakodalomra !

Férjhez megy a gerlicze,
Ma lesz menyegzője,
Éppen mostan bucsúzik
Apja, anyja tőle.

Üljetek ki mindnyájan
Egy-egy rengő ágra,
Daloljatok egy-egy dalt
Virágos útvára !»



«Jönnek is már nagy vigan!
— Csörgi rá a szarka. —
A Rákóczi-indulót
Húzza már a banda!»

Zöld leveles, virágos,
De szép a nászhintó!
Két oldalán hogy nevet
A sok rózsabimbó!

A kocsiba befogva
Sárga rigó, hat pár,
Kék nefelejcs a gyepő,
Liliom a kantár.

Örömkönny a harmat is
Fűszálon, virágon,
Minden madár dalba fog
A kihajló ágon.

Bókol a két gerlicze
Édes örömében:
«Jőjjetek a lakziba!
Tánczolunk majd szépen!»

Vigan repül a hintó
A zöld erdőn átal,
Utána a sok madár
Zengő muzsikával.

Kerek erdő közepén
Egy tölgy alá érnek :
Örül, örvend a násznép
A pompás ebédnek.

Roskadoz a sok jótól
A terített asztal . . .
Telistele mindenütt
Jóízű falattal.

«Tessék, tessék, pókleves,
Piritott rántással,
Gilisztahús, sóba főtt,
Pöszméte-mártással.

Békalencse-főzelék,
Rántott csiga rajta ;
Levelen sült habarék,
Igen édes fajta.

Tessék, tessék, friss hernyó,
Most sütöttük nyárson,
Harapni is alig kell,
Puha, mint a bársony.

Tessék enni sajtot is,
Mert nem mindig papsajt!
Tisztelt násznép, ajánlom
A terített asztalt!»

Foly az ebéd, eddegél
A sok éhes vendég . . .
Búbos banka, a násznagy,
Iddogál rá mindég.

Egyszer aztán föl is áll
Czifra bokkrétásan:
«Csendet kérek, uraim,
Könyörgöm alássan.

A Tiszában van egy hal,
Annak neve harcsa,
Ezt a páros gerliczét
A jó Isten tartsa!

A Dunában van egy hal,
Annak neve csuka,
Ez a páros gerlicze
Soh'se legyen kuka !»

«Éljen, éljen !» csattogják
S rázendül a nóta —
Tánczba ugrik a násznép
A muzsikaszóra.

Hogy rakja a zöld harkály
A kis vörösbegygyel !
Közbe-közbe kínálja
Cseresnyével, meggygyel.

Kakukkoló kakukkal
Az ökörszem járja,
Az aranyos stiglicznek
Czinege a párja.

Összeüti a csóka,
Veri a bokáját! . . .
Báméskodó madarak
Köröskörül állják.

Én magam is ott voltam,
Igen jól mulattam ;
Egy kotnyeles verebet
Jaj de megforgattam !





SE SAJT
SE PRÉM.

Egyszer éhes volt a róka,
Elmondom a mesét róla.
Csitt hát, Jani, ide hallgass!
Mindjárt itt lesz ám a farkas!
Megy a róka, megy, mendegél,
Szembe vele jön egy szekér.
Kapja s földre veti magát,
Azt se mondja: jó éjszakát!
Megőrül a kocsis nagyon:
«No ezt ugyan itt nem hagyom!
Jó lesz prémnek, bundaprémnek,
Úgy sincsen már az enyémnek!»
Feldobja a saroglyába,
De nem soká lóg a lába.

Róka koma sajtot érez,
Érzi is, hogy mindjárt dél lesz.
Hunyorgatja ravasz szemét,
Átfúrja a sajt közepét,
Át is dugja fejét rajta :
«Ez ám a jó ablakfajta!
Ugyan mért is nem csinálnak
Sajtból egyet palotának!
De jó volna benne lakni,
Itt harapni, ott harapni!»
Egyet gondol, le is ugrik,
Kocsis gazda nagyot csuklik :
«Én teremtöm, itt már Veszprém!
Fut a róka! Se sajt, se prém!»
Róka koma nagy sietve
Besompolyog egy ligetbe,
És a sajtot karikázva
A nyakáról le is rázza.
Arra megy egy ordas farkas :
«Róka-bóka, ide hallgass!
Honnan van ez a lakoma?
Hol vetted a sajtot, koma?»
Róka néz a tó tükrébe,
Rámosolyog a hold képe :
«Ihol a sajt, a jó falat!
Fogd ki, pajtás, mint a halat!»

«Hogy fogjam ki?» — farkas sóhajt —
«Idd ki a tót, tied a sajt!
Idd ki, koma, mind a vizet!
Tó feneke sajttal fizet.»
Farkas koma hisz a szónak,
Neki fekszik a nagy tónak.
Iszsza, iszsza, egyre iszsza,
Talán tán még most is iszsza!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár





A pillangó temetése.

Bús harangszó zendül
A kis kerten átal . . .
Kit sirat a harangvirág
Bús harangszavával ?

Beteg a pillangó,
Szive alig dobban,
Csüggedt szárnynyal vergődik a
Nefelejcsbokorban.

Kis Katiczabogár
Nagyon megsajnálja :
Szed is neki friss harmatot
Viola-pohárba.

«Köszönöm, Katókám,
Kristály frissitődet,
Nem gyógyúlok én meg többé,
Búcsúzó is tőled.»

Megesik a szive
Kis méhnek is rajta,
Akáczfáról frissen szedett
Mézzelel kínálgatja.

«Köszönöm, méhecském,
Már a méz se használ!
Csak az fáj, hogy most halok meg,
Nincs szebb a tavasznál!»

A bokor is suttog :
«Szegény kis betegem!
Hol fáj? Mi fáj? Mi a bajod?
Én majd elrengetem.»

«Köszönöm, köszönöm,
Kék nefelejcs bokra!
Elrengethetsz, elringathatsz
Örökös álomra.»

Alighogy kimondta,
Meghalt a pillangó . . .
Meggzólal a harangvirág,
Sír-ri a harangszó.

Sírnak a virágok,
Sírnak a fűszálak,
Tarka lepkék a bokorra
Szomorúan szállnak.

Gyűlnek a bogarak
Talpig feketébe,
Még a vitéz czinczérnek is
Könny csillog szemébe.

Virág-levelekből
Koporsót csinálnak,
Domboldali rózsabokrot
Választják sírjának.

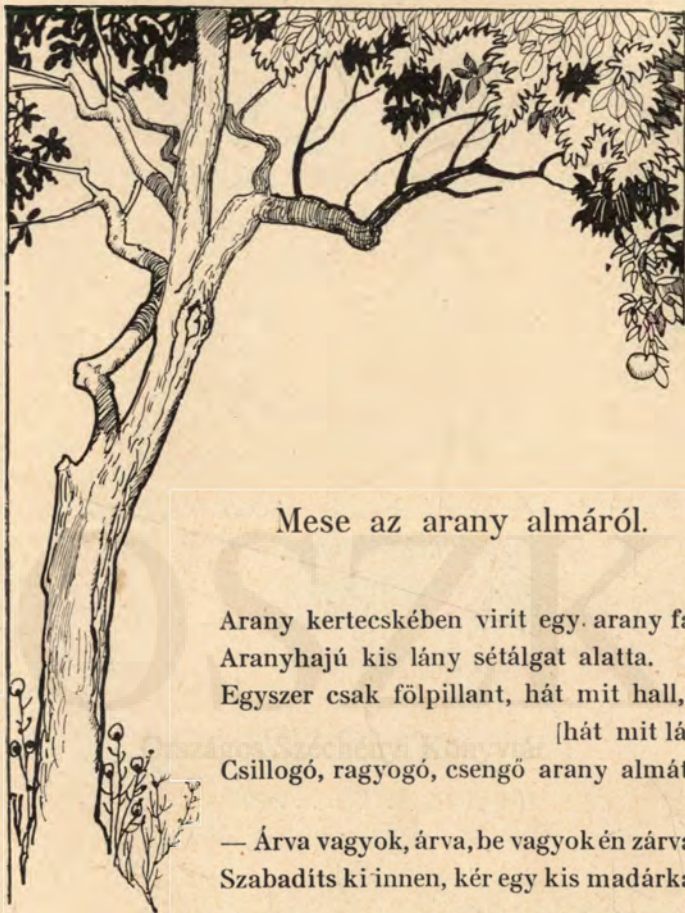
Viszik a koporsót,
Viszik nagy zokogva,
Kert közepén, domboldalon,
Vadrózsa-bokorba.

Viszik a koporsót,
Megreszket minden ág,
Bús harangszót küld utána
A bús harangvirág.

Muzsikál a tücsök,
Szomorúan húzza,
A koporsót a sok lepke
Mind megkoszorúzza.

Temető bogarak
Eltemetik szépen . . .
Sok, sok csillag ragyog este
A bokor ölében.

Sírja fölött viraszt
A szentjános-bogár,
És bevonja fátyolával
Az ezüst holdsugár.



Mese az arany almáról.

Arany kertecskében virít egy arany fa,
Aranyhajú kis lány sétálgat alatta.

Egyszer csak fölpillant, hát mit hall,
[hát mit lát,
Csillogó, ragyogó, csengő arany almát:]

— Árva vagyok, árva, be vagyok én zárva,
Szabadíts ki innen, kér egy kis madárka.

Aranyhajú kis lány mindjárt sírva fakadt,
Nagyon megsajnálta a kis rab madarat.

Arra szállt egy lepke, vidáman csapongó,
Jobbra-balra ringó, aranyos pillangó:

— Ugyan mit sírsz, mit risz, aranyhajú kis lány?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán?

— Hogyne sírnék-rinék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.

— Lepke nem segíthet, kérd meg a méhecskét,
Majd megvigasztalja szomorú szivecskéd.

Méhecske megcsipi az arany almácskát,
Az meg kiereszti a kis rab madárkát.

Arra száll egy kis méh virágról-virágra,
Édes mézecskeével teli van a lába:

— Ugyan mit sírsz, mit risz, aranyhajú kis lány?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán?

— Hogyne sírnék-rinék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.
Lepke mondta, kedves, aranyos méhecském:
Te vigasztalod meg szomorú szivecském.
Hogyha te megcsíped az arany almácskát,
Az majd kiereszti a kis rab madárkát.

— Lepke mondta, sajna, lepke nem jól mondta,
Mert a méhecskének sok a dolga, gondja.
Kis méh nem segíthet, kérd meg a szellőcskét,
Majd megvigasztalja szomorú szivecskéd ;
A fúvó szellőcske lefujja a fáról,
Az arany almácska megnyílik magától.

A fúvó szellőcske épen arra szállott,
Nagyon jó kedve volt, vigan dudorászott :

— Ugyan mit sírsz, mit risz, aranyhajú kis lány ?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán ?

— Hogyne sírnék-rinék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.
Kis méhecske mondta, jó kedvű szellőcském :
Te vigasztalod meg szomorú szivecském ;
Ha te az almácskát lefúvod a fáról,
Az arany almácska megnyílik magától.

— Kis méhecske mondta, hát nagyon jól mondta,
Aranyhajú kis lány, segíthetek rajta.
Zim-ziri-zim, hullj le, szép arany almácska !
Zim-ziri-zim, szállj ki, te kis rab madárka !

Az arany almácska, mikor a szél zúgott,
Aranyhajú kis lány kötőjébe hullott.
Öt mindjárt ketté vált, ott megnyílt magától:
Egy madár repült ki az arany almából.
Piros volt a tolla, sárga volt a lába,
Rá szállott dalolva a kis lány vállára:

— Szabad vagyok, szabad! Semmi bajom sincsen!
Aranyhajú kis lány, áldjon meg az Isten!





Fusson az úr!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csik,
Fürge tőle, mint a csík.
Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Róka-bóka hirtelen,
Az erdőből ott terem :
— De vigan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Éhes vagyok, megeszlek!

Kecske mondja: «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

— Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?

— Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemen?
Most töltöm meg, elsütöm!
Ki élém áll, meglövöm!
Piff-paff, durr-durr,
Fusson az úr!

— Jaj, végem van! Segítség!
Kecske-becske, ne lőjj még!
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csik,
Fürge tőle, mint a csik.

Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Farkas-barkas hirtelen,
Az erdőből ott terem :
— De vigan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Egy-kettő, hamm, megeszlek!

Kecske mondja : «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

— Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?

Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemen?
Most töltöm meg, elsütöm!
Ki élém áll, meglövöm!
Piff-paff, dirr-durr,
Fusson az úr!

— Jaj, végem van! Segítség!
Kecske-becske, ne lőjj még!
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csik,
Fürge tőle, mint a csik,
Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Medve-bedve hirtelen
Az erdőből ott terem:
— De vígan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Irgum-burgum, megeszlek!

Kecske mondja: «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

— Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?

— Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemem ?
Most töltöm meg, elsütöm !
Ki élém áll, meglövöm !
Piff-paff, durr-durr,
Fusson az úr !

— Jaj, végem van ! Segítség !
Kecske-becske, ne lőjj még !
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok !

Fut a róka, farkas is,
Fut a medve koma is,
Kecske-becske kaczagja,
Minden madár dalolja :
— Piff-paff, durr-durr,
Fusson az úr !





A gulyásné nevenapja.

Sipolnak, dudálnak
Pásztor udvarába,
Almaképű gulyásné
Szép neve napjára,
Nyitva van az arany kapu,
Ott vigad az egész falu.
Párisból, Szőregről
Jönnek a vendégek,
Londonból, Kőrösről,
Gazdagok, szegények.
Szép királykisasszony
Üveges hintóba,

Hófehér hat lovon,
Gyémánt a patkója.
Vörös bécsi hóhér
Egy nyikorgó taligán,
Vásárhelyi bíró
Sántalábú paripán,
Libapásztor leányok
Karonfogva grófokkal,
Csillagruhás herczegnők
Nagykalapú tótokkal,
Fürge cigánygyerekek
Hánynak cigánykereket.
Almaképű gulyásné
Ül egy rozsz sátorban,
Pávatollas kamarás
Legyezgeti ottan.
Sátor előtt, a ki elmegy,
Hódol, bókol,
Almaképű gulyásnének
Kezet csókol.
Kimutatja jó szándékát,
Sorba rakja ajándékát,
Van ott minden: pipikendő,
Nagy fakolomp, piczi csengő,
Sárga csizma, kordován,
Vajda vette Moldován,



Bokorugró szoknya,
Mindig pergő rokka,
Fali tükör, sótartó,
Szita-szita, szakajtó,
Szóló szöllő, csengő baraczk,
Bécsi bicska, boros palaczk,
Gyúró deszka, gyöngykaláris,
Krinolin és kalamáris,
Icza-ricza,
Pattogatott kukoricza,
Répa, retek, mogyoró,
Legalább is millió,
Rózsa, szegfű meg liliom,
Fodormenta, bazsalikom,
Szépen dalló varjú,
Háromlábú borjú,
Rókafogta csuka,
Csukafogta róka,
Vargafogta mindakettő . . .
Még mi, tudja a teremtő!
Összehányva garmadába,
Elhordanám harmadába!
Egy kis csacsi kiabál:
«Tudja Pál, mit kaszál!
Rétes ide, rongyos!
Kalács ide, fontos!
Tyúk ide, búbos!
Hol a teli butykos?

Kukoriczamálé,
Éljen a gulyásné!»
«Éljen! Éljen! Éljen!»
Kiabálják éhen.
A szakácsok, kukták
Főzik is a buktát,
Csiga-biga, béka,
Van vagy kilencz véka,
Kakuk, bankapecsenye,
A' lesz csak a csemege!
Szolgálók a kert alatt
Tisztogatják a halat,
Kivetik a pattantyúját,
Gabi, Matyi pattogtatják.
Ucczu! megijednek
Bezzeg a vendégek,
Kereket oldanak
Gazdagok, szegények,
Szép királykisasszony
Üveges hintóba,
Ill' a berek, nádak-erek,
Mintha nem lett vóna.
Vörös bécsi hóhér
Döcög a rosz taligán,
Vásárhelyi biró
Sántalábú paripán,

Libapásztor leányok
Futnak ám a grófokkal,
Csillagruhas hercegnők
Nagykalapú tótokkal,
Fürge cigánygyerekek
Hánynak cigánykereket.
Magam is ott voltam,
Ijedtemben majd meghóttam,
Rókafogta csukán,
Csukafogta rókán
Én is elkotródtam.



Jakab.

Egyszer egy gazda küldi Jakabot,
Hogy arassa le hamar a zabot,
De lustálkodik, lopja a napot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda kutyát, a vakot,
Hogy harapja meg hamar Jakabot.
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a somfabotot,
Hogy verje meg jól kutyát, a vakot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda tüzet, a nagyot,
Hogy égesse el hamar a botot.
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a kis patakot,
Hogy oltsa hamar tüzet, a nagyot.
Nem oltja patak tüzet, a nagyot,
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a kis malaczt,
Hogy igya meg mind a kis patakot.
Nem iszsza malacz a kis patakot,
Nem oltja patak tüzet, a nagyot,
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a vaskalapot,
Hogy borítsa be a kis malaczt.

Be is borítja a kis malacot,
Malacz megiszsa a kis patakot,
Patak eloltja tüzet, a nagyot,
Tűz elégeti hamar a botot,
Bot megveri jól kutyát, a vakot,
Meg is harapja kutya Jakabot,
Bezzeg aratja Jakab a zabot!





A FARKAS és. A SAS.

— Madarak királya, óh taníts meg szállni,
Hogy ne kelljen itt a földön gyalog járni.

— No, koma, hogy ne járj mindig a sarkamba,
Fogózz hát, fogózz hát, farkas, a farkamba!

Farkas a farkába bele is fogózott,
Fölfelé repülve vigan ringatózott.

— Koma, koma, vigyázz, mindig én rám hallgass!
Látod-e a földet, látod-e még, farkas?

— Madarak királya, bizony én még látom,
Fehér juhokat is itt-ott a határon.

Száll a sas fölfelé, farkán függ a farkas,
Vigan vándorolnak a sas és az ordas.

— Látod-e még, koma? — Még mostan is látom,
Olyan, mint egy alma, királyi barátom!

Megint csak repülnek, mindig magasabban,
Fürdik fenn a farkas a napsugarakban.

— Látod-e még, koma? — No én már nem látom,
Még pápaszemen is hiába próbálom!

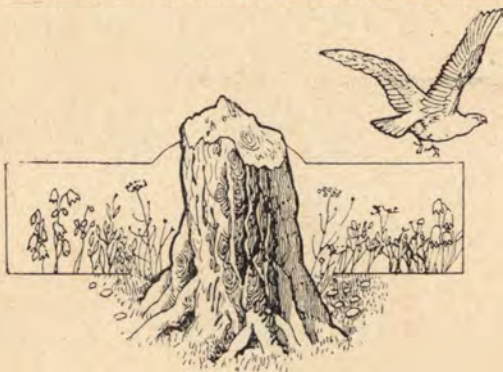
— Ereszd el hát, ereszd, farkas, a farkamat,
Aztán jó éjszakát! repülj már most magad!

El is eresztette farkas a sas farkát,
Őrült, hogy szállni tud, lefelé gyorsan szállt.

Mondja egy tuskónak: — Szaladj, szenes tuskó!
Mindjárt agyonütlek, mint valami furkó.

Farkas a tuskóra mindhiába mordúlt,
Mert a szenes tuskó még csak meg se mozdult.

Farkas rávágódott a szenes tuskóra,
Ott ütött szegénynek az utolsó óra.





kis gidó.

Egy öreg kecskének
Volt egy kis gidója,
Drága szemefénye,
Aranyos bimbója.
Harmatba' fürdette,
Széltől is féltette,
Patak partján szedett
Füvel etetgette.

Nagyfogú farkasról
Mesélt neki sokat:
Elviszi a gidót,
A ki szót nem fogad.

Viszi az erdőbe,
Hamm! bekapja ottan —
«Hallod-e, hogy ordít
Most is a vadonban?»

Hallgatott a gidó
A mesére szépen,
Kis fejét lehajtva
Éd's anyja ölében:
«Ugy-e én jó vagyok?
Nem visz el a farkas?»
«Jó vagy, kis gidócskám,
Csak mindig rám hallgass!

Most pedig, fiacskám,
Megyek füvet szedni.
Zárd be jól a závárt,
Be ne jöjjön senki.
Játszszál addig itthon,
De ki ne pillangass!
Ki ne nyisd az ajtót,
Ha zörget a farkas.»

Megy az öreg kecske
Pillangós mezőre,
Már az erdő mellett
Fehérlik a szőre.

S míg szedi a füvet
Ezüst patak partján,
Kopogtat a farkas,
Mint egy szelid bárány:

«Gidócskám, gidócskám.
Gyönyörű gyöngyöcském,
Hajnalban született
Czukros kicsi kecském!
Ereszsz be, bocsáss be,
Aranyos szép szentem!
Zöld erdőben fehér
Gyöngyvirágot szedtem.»

«Köszönöm jóságát,
Meggköszönöm, bácsi!
De a gyöngyvirágra
Nem vagyok kíváncsi.
Édes anyám mondta,
Hogy be ne bocsássam —
Tágasabb odaki!
Követem alássan.»

Megy haza a kecske,
Látja, hogy mi történt,
Szalad batyujával
A vadászhoz tüstént.

Siet a vadász is,
A farkast lelőtte,
Mert az a kis család
Kedves volt előtte.

Ugy örült a kecske,
Ugrált a gidócska,
Tetézve hullott rá
Édes anyja csókja.
Harmatba' fürdette,
Ólébe' rengette,
Patak partján szedett
Füvel etetgette.



A kis jércze lakodalma.

— Hova, hova, nagy tarajas,
Tarka tollú, cifra kakas?

— Bodri pajtás, túl a hegyen,
A merre a nap lemegyen.
Túl az erdön, domboldalon,
Ott lesz a nagy lakodalom!
Férjhez megy a búbos jércze . . .
Jaj de nehéz az ábécze!
Egész éjjel tanúlgattam,
Vőfélyverset mondogattam:
— Kukorikú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

— Jaj de szép volt! Tyü, de pompás!
Én is megyek, kakas pajtás!
Árkon-bökron veled rontok,
Úgy-e juttatsz egy kis koncot?

— Juttatok hát! Hogyne, Bodri!
Csak nem kell oszt marakodni!

Mennek együtt át a réten,
A kis éren, a nagy éren;
Addig-addig mendegélnek,
Egy erdőbe el is érnek.
A lemenő nap sugára
Aranyat szór füre-fára;
Alkony száll az erdön átal
S betakarja fátyolával.

Álmos lett a nagy tarajas,
Tarka tollú, czifra kakas.
A Bodri is nagyot ásit,
Hunyorgatja szempilláit.
Betérnek hát egy szállóba
Bükkfa — vendégfogadóba.
Kakas úr az emeleten
El is alszik szép csendesen,
Bodri úr meg a földszinten . . .
Jó éjszakát adjon Isten!

Reggel, mikor Isten napja
Fényes szemét nyitogatja,
Fölbredt a nagy tarajas,
Tarka tollú, czifra kakas.
Rendbe szedte a ruháját,
El is mondta mondókáját:
— Kukorikú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

Hallja ezt a ravasz róka:
— Megállj, megállj, teszek róla!
Fogadom az üstökömre,
Tányéromon lesz a körme,
Kakas lába, feje, mája,
Jaj, de jó lesz a zúzája!

Csak mosolyog, csak somolyog,
Lassan oda is sompolyog:
— 'Csés jó reggelt, kakas koma!
Nagyon szellős az a szoba!
Mért is szállott ily szállóba:
Bükkfa — vendégfogadóba?

Nem jó barát, engedelmet . . .
Mért nem szállott hozzám kelmed?
Ott lett volna csak jó ágya:
Pelyhes dunna, puha párna.
No de legyen most szerencsém,
Vendégemül úgy szeretném!
Jó reggelit ád anyjukom,
Arany búza is lesz, tudom!

— Megköszönöm, róka koma,
Bizony jó lesz a lakoma!
Mert nagy utat kell még tennem,
Addig pedig nincs mit ennem.
Megkövetem, kérem ássan,
Keltse csak föl úti társam!
Lenn az odú a szobája,
Kopogtasson, kérem, nála.

Csak mosolyog, csak somolyog,
Lassan oda is sompolyog:
— 'Csés jó reggelt, kakas koma!
— Fogadj Isten, róka koma!
Bodri bezzeg ugrik rája,
A bundáját csak úgy rázza:
— Megvagy, te fogvicsorgató,
Tyúkom búkom-fojtogató!

Nesze, ez a libuskákért!
Nesze, ez meg a kacsákért!
Vau, vau! Itt a hátad!
Nem viszed el az irhátat!
El kell jönnöd a lakziba,
Ebédben ne legyen hiba!
Te is elkelsz egy fogásnak:
Róka-bóka-paprikásnak.

Kakas-bakas a Bodrival
Örömében nagyot rival.
Mennek tovább túl a réten,
A kis éren, a nagy éren,
Túl az erdőn, domboldalon . . .
Kezdődik a lakodalom.

Kakas mondja a nótáját,
Jól betanúlt mondókáját:
— Kukorikú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

Tánczba ugrik a völegény,
Mondhatom, hogy deli legény!
Megforgatja a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt.
Pirosabb a liba orra,
Nem mártotta pedig borba.
Húzzák vigan a kopogót,
Kacsa járja a topogót,
A topogót, a tipegőt,
Alig szedi a levegőt.
Hát a pulyka ugyan mit tud?
Egyre kurjant: rud-rud-rud-rud!

Tyúkanyó fut, a gazd'asszony,
Hogy egy perczet se mulasszon;
Futva beront nagy lármával,
Hosszunyelű fakanállal:
— Kész az ebéd, tessék, tessék!
Csak magukat ne kéressék!
Terítve van már az asztal,
Szomorút is megvigasztal.

Volt ott minden jó, fűszeres:
Szúnyogleves, csigaleves,
Szitakötő fűmártással,
Körülrakva gilisztával.

Zöld borsóval töltött béles,
Mint a cukor, olyan édes,
Szarvasbogár dinnyelével,
Ízes papsajt levelével,
Béka czombja pecsenyének,
Cseresnyemag csemegének.

Hát a Bodri mit ebédelt ?
Ő evett csak finom ételt.
Jól is lakott egy fogással:
Róka-bóka-paprikással.





Bandi el-elnézte a virágos kertben,
Mikor a fészkeről a fecske fölrebben.
Csak egy szempillantás; se híre, se hamva . . .
Rétet, mezőt bejár sebesen suhanva.

Irigyelte sorsát az égi madárnak,
Napfényben lebegő dalos pacsirtának.
Kéményről a gólya magasan felszállhat . . .
Mért nem adott Isten embernek is szárnyat!

Mért nincs neki szárnya! sokszor elgondolta.
Hogy repülne messze föl a csillagokba!
Vagy legalább lenne olyan papírsárkány,
Hogy fölvenné őt is a fuvó szél szárnyán,

Bandira a kertben bólingat a rózsá,
És szemére száll az álom pillangója.
Szendereg, álmodik, nem anyja ölében,
Vajjon mit álmodik rózsafa tövében?

Álmában egy sárkányt ereszt a magasba,
A nagyfejű sárkányt őt is fölragadja.
Viszi följebb-följebb... ott csügg a zsinegen...
Minden olyan furcsa, minden oly idegen!

Mélységből néz rá a havasok vidéke,
Kalásztermő alföld délibábos képe.
A Tiszát, a Dunát pántlikának látja...
Kitárul előtte Isten szép világa.

Köszöntve köszönti hétszínű szivárvány,
Egyre magasabban röpíti a sárkány.
Mindjárt oda érnek, már közel lebegnek
Csillagos boltjához a magas egeknek.

Hipp-hopp! Hát le akar egy csillagot kapni,
Elszakad a zsinég, hull lefelé Bandi.
De ott járt valahol egy grifmadár épen,
A mi Bandikánk meg rája esett szépen.

Át is szoritotta a derekát, nyakát,
Grifmadár ijedten hányja-veti magát.
Úgy megbokrosodott szegény szárnyas állat :
Lefelé, lefelé, mint a villám, vágat.

Vissza-visszatekint, bámúlja Bandikát,
Azt hitte talán, hogy garabonczás diák.
Tán a levegő is azt zúgta körülte,
Hogy nyereg nélkül is olyan jól megülte.

«Gyi te, Tündér, gyi te!» — kiabált is rája,
Százszorta gyorsabban szállott paripája.
Hetedik nap végre egy dombra letette...
Riadó robajjal repült el felette.

«Mit csináljak már most? — tünődik magában —
Ki tudja, hol vagyok, hányadik határban!
Csak legalább tornyot látnék valamerre
Vagy valakit hozna a szerencse erre!»

Kapóra jött épen két fűrge bogárka,
Felöltözve szépen fekete ruhába.
Tollas kis kalapjuk csurgóra van csapva,
Hegyesre pödörve a két úrfi bajsza.

«Jó estét kívánok, tekintetes urak!
Mutassák meg, kérem, mifelénk az utat.
Hol a szélmalom zúg, tán hallottak róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»



«Fogadj Isten, öcsém! Késő este van már.
Ne indulj most útnak, elfoghat a zsandár,
Mi megyünk a bálba, gyere te is velünk!
A multság után majd haza kísérünk.»

A szíves meghívás tetszik Bandikának,
Parolát ad mindjárt a két pajtikának.
Gyöngyharmatos fűben, ucczu, karonfogva
Mennek nagy kevélyen a lakodalomba.

Zöld erdőbe érve, a kerek tisztásra,
Szól már a muzsika, a cigány cifrázza.
Ezer lámpa csillog sötét lombok közül,
Nevető vadrózsák szerte köröskörül.

Tömérdek a vendég, csupa úri fajta,
Biboros, bársonyos diszöltözet rajta.
Pávaszem hercegnő és gróf Szarvasbogár
Egymáshoz illenek, gyönyörű mátkapár.

Hős Czinczér a vőfély, a vitéz kapitány,
Most ment a lakziba egy sánta paripán.
Oldalán gyikleső, mindig jár a szája,
Izeg-mozog fején két nagy micsodája.

Ki a nyoszolyólány? Méhecske kisasszony,
Sokat munkálkodik, egyszer hadd mulasson!
Kezet is csokol ám Szöcske úrfi neki,
Két potrohos darázs sandán nézegeti.

Sétál a pillangó a rózsabogárral,
Szitakötő bácsi kedves családjával.
Isten tehenkéi a menyasszonyt nézik,
Aranyos ruhája nagyon tetszik nekik.



Ide-oda repdes szentjánosbogárka,
Mindegyik kezében fénylő ezüst lámpa,
Ragyogó csapatja le-lelep a fűbe,
Majd csillagraj gyanánt száll a levegőbe,

«Húzd rá, more, húzd rá! — kiált a hős Czinczér, —
Ne sajnáld a gyantát, nem csinálod ingyér!
Tudod a nótámat, húztad is sokszor már,
Azt, hogy : «Cserebogár, sárga cserebogár . . .»

Szól Tücsök, a primás : «Igen is, instálom,
Vitizs kapitány úr, azsonnal csinálom,
De bizony jó lenne egy-kit rongyos bankó,
El is sakad a húr, ihes is a rajkó.»

Hegedül a tücsök, szekundál a szúnyog,
Dongó a bőgővel bele-beledunnyog.
Aprózzák a tánczot, ki-ki fogja párját,
Majd, mint a forgószél, oly sebesén járják.

Izzad a hős Czinczér, csurog a víz róla :
«Jaj de jó volna már egy pihenő óra!»
Katiczabogárka legjobbkor belépett,
Hogy kiszolgálja mind a szomjas vendéget.

Takaros szobalány, kis Katiczabogár,
Hűsítő itallal ügyesen körbe jár.
Pöttyös piros kötő libeg a derekán,
Nyájas, vidám mosoly játszik az ajakán.

Zöld papsajtlevelen gyöngyvirág-pohárba
Hajnali harmatot hajlongva kínálja.
Hej, van kelete a gyöngyvirág-pohárnak,
Hős Czinczér is fölhalt egymás után hármat.

A pihenő után újra dinom-dánom . . .
Bandi ámúl-bámúl a nagy mulatságon.
Addig-addig nézi, el is alszik rajta —
A lakodalmas nép kiviradtig rakja.

Mikor a nap fölkel s madarak daloltak :
Vége lett a fényes nagy lakodalomnak.
Előáll a batár, beül a mátkapár :
Pávaszem herczegnő és gróf Szarvasbogár.



Tizenkét pillangó a kocsiba fogva,
Sárga cserebogár gyepfőszárat fogja,
Libériás darázs kettő is a bakon,
Csákó a fejükön, tarsoly oldalukon.

Hős Czinczér, a vőfély, a vitéz kapitány
Mellettük lovagol a sánta paripán.
Puffogat erősen ócska pisztolyából,
Kis Katiczabogár menten el is ájul.

Lovas bandérium előttök, utánok,
Zöld mentés leventék, kabócza-huszárok.
Repdesnek felettük tarkaszárnyú lepkék,
Mintha a szivárványt ott fenn lebegtetnék.

Hosszú sorba hintók gördülnek el haza,
Kurjongat a násznép: ihaja, tyuhaja!
A banda meg húzza a Rákóczi-nótát,
Bezengi a hegyet, bezengi a rónát.

Erdő szélén a sok szarvasbogár várja,
A vőlegénynek mind hűséges szolgálja.
Éljenzik, bókolnak, a virágot szórják,
Menyasszony ölébe hullanak a rózsák.

Végre megérkeznek tölgyfapalotába,
Az örömapának grófi odujába.
Pávaszem hercegnő sírva karolja át
Szarvasbogár apát, Szarvasbogár anyát.

Hős Czinczér előáll, köszörüli torkát,
Búcsúztatóképen beszél ilyenformát:
«Uram, uram, öreg Szarvasbogár uram,
Szállok az úrhoz, mert haza visz már utam!»

«Halljuk azt a szép szót, halljuk! kiabálnak.
Torkán akad a szó a hős kapitánynak.
Pók, a híres tudós, hiába súg neki,
Belesül, elakad, a násznép neveti.

Nagy szégyelletébe a vitéz kapitány
Elbiczeg, eldöcög a sánta paripán.
Oszlik a násznép is, jóízűn kaczagva,
Siet a dolgára, ki erre, ki arra.

Virágról-virágra szálldos a méhecske,
Fürdik a napfényben szitakötő, lepke.
Sűrögnek, forognak a szorgalmas hangyák,
Zizeg erdő, mező, zúgnak a bokrok, fák.

Bandi koma pedig alszik egyre szépen
A mulatóhelyen, vadrózsa tövében.
Hiába költötte két bogárpajtása,
Álmodozott tovább a kis álomtáska.

Éppen arra tévedt egy tapsifüles nyúl,
Két lábára állva, Bandikára bámúl.
«No, kis öcsém, ez hát a paplanas ágyad?
A puha derekalj nem nyomja a hátad?»

Tudom, sir azóta szegény édes anyád,
Jó nyirfavesszővel, tudom, keres apád.
Kelj föl hamar, kelj föl, ugorj a talpadra!
Hiszen már a nap is rásüt a hasadra!»

Fölébred álmából s csudálkozik Bandi:
«Hát hol a vendégség? Se bogár, se lakzi!»
«Jó napot, úrficska!» — szól a nyúl hozzája.
Bandika válaszol: «Á, alászolgája!»

Vigy haza engemet, kedves nyúlam-búlam,
A Tiszán is túlnan, a Dunán is túlnan.
Hol a szélmalom zúg, tán hallottál róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

«Tudom én, hol laktok, haza is vinnélek,
De nagy a keletje a nyúlpecsenyének.
Tudom én, őcsikém, tudom én, ha mondom,
Asztalra kerülne a gerinczem, czombom.»

«Ne félj a neszétől zörrenő levélnek!
Semmi bajod sem lesz, nyuszika, megvédlek.
Se agár, se kopó nincsen udvarunkban,
A mi kis falunkban a puska se durran.

Építetek egy kastélyt a káposztás kertben,
Czimbórák, ott élünk, abba lakunk ketten.
Együtt buvócskázunk, sok tréfát csinálunk,
Egy szó annyi, mint száz, jó dolgod lesz nálunk.»

Addig-addig kéri: hajlik a szép szóra,
Bandi föl is pattan vígan a czoczóra,
Sarkantyúzni se kell, tüzesvérű állat,
Szél sem éri utól, oly sebesen vágat.



Ill' a berek, hajrá! nyargal, illan a nyúl,
Hátraveti fülét, teste hosszan elnyúl.
Ugrik árkon-bokron, nincsen gát előtte —
Meggzólal a puska, egy vadász lelötte.

Bandika lefordúl, nyuszika felfordúl,
A harmatos füre piros vére csordúl,
Ugrik egyet-kettőt... s neki a mezőnek,
Piros lesz nyomában a virágos szőnyeg.

Bandika pedig fut mindenütt utána,
Csörgő patak partján, hej, meg is találja.
Kis szivecskéje már alig-alig dobban,
Haldoklik egy kéklő nefelejcsbokorban.

Kimossa a sebét a patak vizében
És ezerjófűvel beköti gyöngéden.
Ápolja, becézi, gügyög is hozzája...
De szemére száll az örök éj homálya.

Hirtelen halála híre megy a nyúlnak,
A rokonok mindjárt koporsót gyalúlnak,
Liliompennával födelére írják,
Hogy ki nyugszik ottan, kinek-minek hivták.

Harangvirág másnap szomorúan szólal,
Temetik a nyúlát keserves jajszóval,
Iczi-piczi kis nyúl, három szegény árva,
Sirva-ríva borúl a koporsójára.

Három pár nyulacska talpig gyászruhába,
Koszorús koporsót emeli vállára.
Bandika utána bandukol nagy búsán,
Zokogva kiáltja : «Édes nyulam-búlam !»

Üveges gyászhintók követik bús rendben
Ott is vannak immár violás berekben,
Koszorús koporsót leteszik a sirba,
Hantját örökzölddel betakarják sirva.



Lecsüngő ágából a szomorú fűznek,
Nyúlacska fejéhez emlékjelet tűznek.
Búcsúzik a harang : gling-glang, giling-galang,
Altatót turbékol búsan a vadgalamb.

Szívreható volt a vadgalamb bűgása,
Violás bereknek szomorú zúgása.
Ekkor egy öreg nyúl csak kilép a sorból,
Halotti beszéddel a többihez fordul :

«Gyászos gyülekezet, nagy a mi bánatunk,
Oh jaj! egygyel újra kevesebben vagyunk.
Fogy a nyúlnemzetség napról-napra jobban,
Ki tegnap szaladt még, már ma sírhalomban.

Milyen gyönyörűen, vígan karikázott!
Árkon át, bokron át könnyedén czikázott!
Egy nyúlfejjel el is maradtunk utána,
Leggyorsabb agárnak fittyet hányt futtába.

Büszke volt rá hegy, völgy, virággal ékes rét,
Földre terítette az a kegyetlen srét.
Éke, dicsősége oda a nyúlaknak . . .
Törzsökéből már csak a Dunán túl laknak.

Járjunk el sírjához siralommal, búval,
Káposztalevélből kötött koszorúval.
Itt lenn a föld alatt hadd legyen szép álma . . .
Haló pora felett béke lengjen, pálma.»

Könnybe lábad szeme valamennyi nyúlnak,
Három kis árvával a sírra borúlnak.
Bandi meg egy verset szaval el zokogva,
Sírva száll keserve bokorról-bokorra :

«Édes nyúlam-búlam, kedves kis pajtásom !
Hallod-e, hallod-e az én sóhajtásom ?
Bánatom elmondom a fülemilének,
Szomorúbb lesz, tudom, ajakán az ének.»

Violás berekben tán egy madár rebben :
Megzörren a levél, a fa ága reccsen.
Ucczu, megijednek s futnak a nyúlacsokák,
Bandit ott a sírnál egymagára hagyják.

Bandi nefelejcsét, rozmaringot szaggat,
Tulipánt, violát a fejfára aggat.
Örökzöld levelet tűz a kalapjára,
Szomorúan indul bujdosó utjára.



Bujdosó alakját elfödi a távol,
Bánata követi, mint egy sötét fátyol.
Töpreng, merre tartson : jobbra-e vagy balra ?
Nap tüze égeti, túske megszurdalja.

Rengetegbe téved ... Azt se tudja : hol van.
Járatlan utakon bolyong a vadonban.
Fölmegy a tetőre, hogy messzire lásson —
Gólyaserget lát az ismeretlen tájon :

«Köszöntelek, gólyák! Mért nem tudtok szólni,
Délibábos rónák, nádasok lakói !
Mondanátok jó hirt édes jó anyámról,
Régóta nem látott, szeretett hazámról !»

Vágyakozó szívvel hiába kesereg,
Szóttlan repüléssel megy a gólyasereg.
Majd egy karcsú szarvas hág a bércz fokára,
Alkonyi biborfény hull szarva bogára.

A két első lába a meredek szélén,
Szeme birodalma elterülő képén.
Lenn zúgó rengeteg hódolva néz rája,
Büszkén tekint körül az erdők királya.

Tömjénillatot küld a fenyves feléje,
Megszólal a vadon százhúrú zenéje.
Sárga rigó füttyöl, a pintyöke dalol,
A csalogány csattog sötét lombok alól.

«Rengetegek ura, fölséges királya!
— Szól Bandi. Szavát a bércz visszakiáltja. —
Régóta hagytam el szerető otthonom,
Nagy birodalmadban úttalan bujdosom.

Kérdem a patakot, kérdezem a szellőt,
Kérdem a madarat, a futamló felhőt:
Egy se tud felelni kérdező szavamra,
Sóhajom belevész a zsongó morajba.

Te hozzád fordúlok, erdők nagy királya!
Mutasd meg: merre van kis falum határa?
Hol a szélmalom zúg, tán hallottál róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

Szól a szarvas. Szavát bércz, völgy visszazengi:
«Nagy birodalmamban ne szenvedjen senki!
Királyi szívünkre veszszük a kérésed,
Királyi kegyünkben lesz is, fiam, részed!»

Háromszor dobbant a szarvas a lábával,
Titkos moraj zúg a rengetegen átal.
Ott terem egy kecske gyorsan, mint az álom:
«Mekeke, mekeke, itt vagyok, királyom!»

Kis kocsiba fogva kecske, hegyes állú,
Görbe, hajlott szarvú, nagy hosszú szakállú.
«Én hűséges szolgám, siess az útfélhez...
Vidd el ezt a fiút az öreg révészhez!»

Kecske körme kopog, a kerék csikorog,
Aranyos kavicson jaj de könnyen forog!
Bandi előtt terem gyorsan, mint az álom:
«Mekeke, mekeke, ülj fel, kis barátom!»

Bandi a kocsiba úgy ül, mint a báró,
A kecske meg repül, akár csak a Ráró.
Futnak velők a fák, fut a mező bokra . . .
Esthajnali csillag ragyog az útvokra.

Messziről pásztortűz mosolyog reájok,
Vagy tán a vacsorát főzik a halászok ?
Tisza vize mormol a puszta csöndjében,
Csillog a hold arcza a folyó tükrében.

Kis ablak világít nyájasan eléjük,
Szőke Tisza partján kis ház int feléjük.
Megáll a kecske is, a szakállát rázza :
«Mekeke, mekeke, itt a révész háza !»



Kecske körme kopog, a kerék csikorog,
Holdfényes kavicson hazafelé forog.
Bandi meg kopogtat a révész ajtaján,
Gondolja magába: nem haragszik talán.

«Jó estét kívánok, édes öreg apám!
Kérem, adjon szállást ezen a kis tanyán!
Nincs, hol a fejemet hajtsam nyugovóra,
Kerek e világnak vagyok bujdosója.»

«Fogadj Isten, fiam! Csakhogy itt vagy nálam!
Van számodra szállás, van jó puha ágyam.
Mielőtt letennéd fejed nyugovóra:
Itt a halpapkás, világ bujdosója!»

Bandi vacsorát kap, jól is esik néki,
Jóságos szemével az öreg elnézi.
Azután megveti a paplanos ágyat,
Látja, hogy a vándor nagyon álmos, fáradt.

Bandika lefekszik. Kezét összetéve
Rebegő ima száll ajkáról az égbe.
Pillangója lebeg szép arany álomnak . . .
Odalenn a habok csendesen csobognak.

Mikor Bandi másnap a szemét kinyitja:
Reggeli énekét zengi a pacsirta.
Gyöngyözik a harmat, a fa sóhajtozik . . .
Erdőben, mezőben minden imádkozik.

Háládatos érzés Bandit is áthatja,
Az Istenhez repül első gondolatja.
Hajnalhasadáskor kezét összetéve
Rebegő ima száll ajkáról az égbe:

«Mennyei jó Atyám, őriző pásztorom!
Kelő nap fényénél hozzád fohászkodom.
Fejet hajt előtted a fűszál, virágszál . . .
Dicsértessék neved, hogy reám vigyáztál.

Ki a bujdosónak itt pihenőt adott,
Védd meg ezt a csendes, szerető kis lakot!
Haragos szél ellen leveles fák fedjék,
Eresz alatt mindig fészkeljenek fecskék.

Ne hagyj el engemet, édes jó Istenem!
Oh, ha te vagy velem, kicsoda ellenem?
Vezess haza anyám ölelő karjába,
Hints áldást fejére, a lába nyomára!»

Hallgatja a révész Bandi imádságát,
Könnyre könny áztatja két szeme pilláját.
Lassan, lábujjhegyen odamegy hozzája :
«Úgy legyen, fiacskám ! Érdemes vagy rája !»

«Édes öreg apám, útlan út előttem —
Nem tudja : merre van kedves szülőföldem ?
Hol a szélmalom zúg, tán hallott is róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

«Tudom én, fiacskám, tudom én, hol lakol,
Hol a tarka tollú dalos madár dalol.
Nádas kis falunak vagy te a lakója,
Oda száll a daru, oda száll a gólya.

S előveszi sípját, háromszor fú bele,
Rezeg a vízparton a fűzfa levele,
Véges-végig csobban habja a folyónak . . .
Egy hajó közelget, könnyű, mint a csónak.

Virággal boritva az aranyos hajó,
Fehér hattyú húzza, oly fehér, mint a hó.
Egyszerre csak megáll a csengetyűszóra :
«Úlj bele, fiacskám, világ bujdosója !»

«Köszönöm, köszönöm, édes öreg apám,
Hogy szívesen látott ezen a kis tanyán.
Nézzen majd utánam jóságos szemével —
Áldja meg az Isten mind a két kezével!»

«Isten veled, fiam, kísérjen szerencse!
Hazaszáló galamb híredet jelentse.
Vidd haza, vidd haza, lágyan repítsd, hajó!
Nesze, friss pogácsa, egy kis útravaló!»

Csingi-lingi! . . . újra a csengetyű szólal,
Indúl a hattyú az aranyos hajóval.
Leng-lobog zöld vászna, selyem takarója,
Kis Bandi kománkat a nap ellen ója.



A Tisza tükreben a nap képe ragyog,
Ringatják a hajót a csillogó habok.
Körülte mindenütt vig arany halacszkák,
Játszanak szökelve, Bandit mulattatják.

Partok maradoznak ménessel, gulyával,
Lobogós ingujjú csikóssal, gulyással.
Legelőn juhnyájak összegomolyodva,
Nagy süvegű juhász botra támaszkodva.

Nyárfaliget alján ezüst köd imbolyog,
Sugármagas torony messziről mosolyog.
Kútágason a sas, szárnya meg se rezdül,
Csak a szeme villan a síkon keresztül.

Sötét nádas közül tavak tündökölnek:
Ragyogó szemei bűbajos alföldnek.
Szántja a vizüket ezer madár szárnya:
Kiáltozó bibicz, bukdácsoló szárcsa.

Féllábon a gólyák parton álldogálnak,
Búgó szava hallik a bölömbikának.
Sárgállik a repceze, mint az arany felhő,
Hullámot ver rajta a fuvalmas szellő.

Zöld jegenyék mögül tanyák kandikálnak,
Se szeri, se száma kazlaknak, boglyáknak.
Csillog az ekevas, a barázdát vonja,
Dolgos magyar gazda eke szarvát fogja.

Majd egy fényes tenger ömlik a pusztára,
Fürdik benne a nap szép tündérleánya.
Délibáb a pusztát csókjával illeti,
Hosszú arany haját bontja, terítgeti.

Főlkap egy-egy házat széles jó kedvében,
Födelestől együtt felfordítja szépen.
Csendesen húzódnak a tengeren által
Ragyogó városok tornyos palotákkal.

Oh alföld, oh alföld, hazám szemefénye!
Magyar nép bölcsője, a szabadság képe!
Földobog a szívem, hogyha rád gondolok,
Lelkembe csendülnek tündérmesék, dalok!

Tájadat elhagytam, de soh'se feledlek!
Kalászos rónáid előttem lebegnek.
Hívó szavad kísér ébren és álomban...
Hallom a kolompszót... a pásztortűz lobban...

...Bandival a hattyú már jó messze haladt,
Valahol ott jár már Tiszafüred alatt.
Csengő-zengő sziget előtte, utána,
Alatta a habok morajló danája.

Bandi hallgatja a szigetek csengését,
A morajló habok altató zenéjét,
Hattyúnak is megjön a daloló kedve,
Büvös dala zendül édesen reszketve:

«Messze napnyugatról hajdanta, régente
Elindúlt egy vitéz, aranyos levente.
Hol a pálma virúl, messze napkeleten,
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

Hova ment a vitéz hajdanta, régente?
Hova ment az a szép, aranyos levente?
Hol a csillag ragyog, messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

Hattyú királylány volt hajdanta, régente,
Szerette a vitéz, aranyos levente.
Szerette a csillag messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

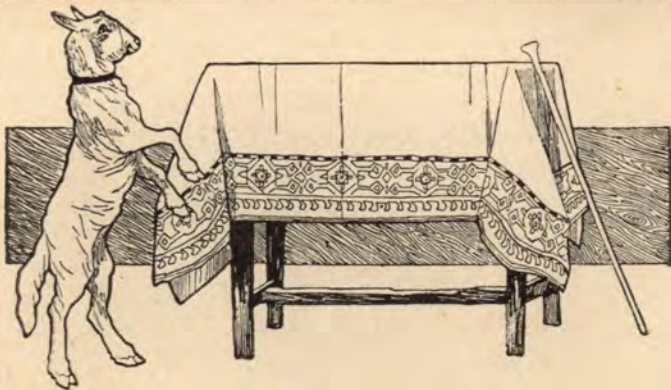
Királylányból mi lett hajdanta, régente?
Elvitte az a szép aranyos levente.
Lefutott a csillag messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.»

Bandi elszenderül a hattyú dalára,
Közeledik már a kis falu határa,
Hallik már zúgása forgó szélmalomnak,
A diófalombok már közel susognak.

Hát egyszer a rózsza meginog a szélben,
Bandinak az arcát meglegyinti szépen:
«Kelj föl, Bandi, kelj föl! — biztatja a rózsza —
Hisz már megérkeztél, világ bujdosója!»

Bandika fölébred az anyja csókjára:
Hogy ott van a kertben, mód nélkül csodálja.
Jönnek a pajtások: kis fiúk, kis lányok.
— Az álomnak vége... Jó reggelt kívánok!





Abroszka, báránka, botocska.

'Csés jó reggelt! 'Csés jó napot!
Vegyétek le a kalapot!
KöszönjeteK, én köszöntem —
Van nekem egy ócska könyvem.
Hogy hol vettem, kis pajtásom?
Fenn találtam a padláson.
Azt mondta egy tudós egér:
Száz forintot bátran megér.
Ő tudja, mert már forgatta,
Fiainak olvasgatta.
Reggelig is elhallgatták
A mesét, az eszemadták.

Hókusz-pókusz, ákom-bákom,
Hallgassátok, im kitárom :

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyik szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát egy favágó.
Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát előtte terem egyszer
Egy galambősz öreg ember.
No, mit akar ? Mindjárt, mindjárt!
Megmondom hát : alamizsnát.
A favágó megsajnálta,
Belenyúlt a tarisznyába.
Mit otthonról hozott reggel,
Megosztotta az öreggel.
Mit adhat egy kérges tenyér ?
Az egész egy darab kenyér.
Fák alatt a puha fűben
Elköltötték jóízűen.

Az ősz ember megköszönte
S a lelkére ezt kötötte :
«Látom, fiam, vékony a koszt,
Fogadd tőlem ezt az abroszt.

Ha valaha megéheznél:
Jobb barátod nem lesz ennél,
Mondjad neki, szépen mondd ám:
Teríts asztalt, kis abroszkám!
S egyszeribe asztalt terít,
Ételt, italt előkerít.
Én a jókat julalmazom,
Jótétedért neked adom.»

El is tűnt az öreg tüstént —
Favágóval oszt' mi történt?
Fütyörészett, mint a madár,
Tulipiros lett a határ.
Sziklatetön rózsát látott,
Szár az ágon is virágot.
Azt se tudta, mit csináljon,
Legboldogabb a világon.
Hogy örül majd kis leánya,
Szökefűrtös angyalkája!
Hogy örül majd felesége!
Régen nincsen elesége.
Már ezután nem éheznek,
Adnak is a szegényeknek.

Alkonyodik, szól a harang,
Fészkére száll a vadgalamb.
Favágó is hazaindul,
Megy, mendegél hegyen is túl.

De sötét lett nemsokára,
Fátyol borúlt a pusztára.

Egyre sűrűbb lett a fátyol,
Faluja még nagyon távol.
Az út mellett volt egy csárda,
Oda tért be éjszakára.
Rég ismeri a korcsmárost,
Kibeszéli magát már most.
Előhozott mindenfélét,
Elmondotta szerencséjét
S hogy elhigye: ott azonnal
Próbát is tett az abroszszal:
«Teríts asztalt, kis abroszkám!
De magadért kitégy osztán!»
És az abrosz terít, terít,
Ételt, italt előkerít.
Itt is tálal, ott is tálal,
Földiszíti bokrétával.
Termett ottan annyiféle:
Talán már több el se férne!
Tyúkhúsleves, fenyvesmadár,
Vajba sülvé cserebogár,
Csiga-biga, liba, kappan,
Kecskebéka, egész katlan.
Özpecsenye, borjúszelet,
Récze-rucza... ki mit szeret.

Mennyi mártás meg saláta!
Okos volt, ki kitalálta.
Mákos kalács, túrós rétes,
Csörögefánk, diós béles,
Fogas a szép Balatonból,
Pisztráng hegyi patakokból,
Hosszú tálban friss kecsége,
Hát aztán a sok csemege!
Alma, narancs, körte, citrom,
Leírni is alig birom.



Sárga dinnye, görög dinnye,
Vásik rá az ember inye.
Asszú szőlő datolyával,
Legalább száz skatulyával.
Tokaji bor, magyarádi,
Suliguli meg parádi,
Kis csészékben édes kávé,
Csokoládé, limonádé.

Ettek-ittak, mulatoztak,
Kedve jött a korcsmárosnak.
A muzsikás húzta szépen,
A hegedű sirt kezében.
Sírva vigadt a cimbalom —
Soha ilyen lakodalom!
Vége lett a lakomának,
Tovább együtt nem komáztak.
Czigányok se hegedültek,
Egymásután lefeküdtek.
Már a kakas hármat kiált . . .
Jó éjszakát! Jó éjszakát!

Nem aludt el bezzeg mégse
A korcsmáros felesége.
Azt az abroszt irigyelvén
Egy gondolat fut át lelkén.

Fogta a tűt czérnát, ollót
S varrt egy abroszt, ép hasonlót :
A másikkal fölcserélte —
No de se baj, kikap érte !

Kisütött a nap sugára
A korcsmáros ablakára,
Oda csendül a harangszó,
Haza siet a favágó.
Lelke száll, mint a pacsirta,
Hogy mi történt, nem gyanítja.

Elbeszéli otthon rendre :
Mily boldogság, mily szerencse !
Dicsekedik az asszonynak,
Mondja mindjárt az abrosznak :
«Teríts asztalt, kis abroszkám !
De magadért kitegy osztán !»
És az abrosz meg se mozdult,
A favágó rá is mordult :
«Adta bohó vászonkája !
Ilyen-olyan abroszkája !
Szót fogadj hát, hogyha mondom
A többi majd az én gondom !»
De az abrosz még se moccan,
A favágó lánggra lobbant :
«Harmadszor is parancsolom :
Legyen rögtön lakodalom !»

Harmadszor is mit tapasztalt?
Nem terít az abrosz asztalt.

Egész nap és egész éjjel
Járt, bolyongott szerteszéjjel.
Nem találta sehol helyét,
Az abroszon törte fejét.
Beszaladt a kamarába,
Megpróbálta hamarjába.
Még a színbe is befordult,
De az abrosz meg se mozdult.
Az udvaron, kinn a csűrben
Szidta egyre keserűbben.
Majd kérőre fogta végül,
Hátha talán így megbékül.
De hiába kérte mindég,
Még az a jó, hogy nincs vendég!

Piros hajnalhasadáskor
Megpróbálta még egypárszor . . .
És fáradtan, eltörődve
Újra kiment az erdőre.

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyík szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát a favágó.

Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát megint ott terem egyszer
A galambösz öreg ember,
És ujjalag könyörgve kért
Tőle egy-két falat kenyért.
Egy-két falat volt az egész,
Megosztani bizony nehéz.
A favágó mégse bánta,
Belenyúlt a tarisznyába.
S megosztá, mit Isten adott,
Azt az egy-két kis falatot.
Megfelezte az öreggel
Szíves vendégszeretettel.
Az ősz ember megköszönte
S a lelkére ezt kötötte :
«Látom, fiam, jó szived van,
Én se leszek háládatlan.
Jótétedért jót várj tőlem,
Emlékezz meg majd felőlem.
Nesze, itt van a jutalom,
Ezt a bárányt neked adom.
Ha üres lesz az erszényed,
Csak ennyit kell majd beszélned :
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám !

S kis barikád úgy megjátszik,
Hogy a szemet is kápráztat.
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról.»

El is tűnt az öreg tüstént —
Favágóval oszt' mi történt?
Kiderült az ég felette,
Minden baját elfeledte.
Sárga rigók, kis pintyökék
Örömdallal köszöntötték.
Fürge mókus mulattatta,
Ugrándozott galyról galyra,
Szivárványszín bogaracsokák
Szárnyaikat ragyogtatták.
A darazsak, a vadméhek
Dongva dongtak, döngicséltek.
Fűszálak is úgy bókoltak,
Harmatosan hajladoztak.
Jobbra-balra a lombos fák
A fülébe ezt suttozták:
Szegény voltál, gazdag lettél,
Gazdagabb a hercegeknél,
Hogy örül majd kis leányod,
Szőkefürtös gyöngyvirágod!
Hogy örül a feleség is!
Megsegít az Isten mégis.

Csak egyet szólsz : terem a kincs...
Ide tekints, oda tekints!
Sok a szegény, sok az árva,
Esdve néz kis barikádra.

Kigyúladt az esti csillag,
A favágó hazaballag.
Siet hegyen-völgyön által
Az aranyos barikával.
Kék pántlika volt a nyakán,
Ezüst csengő a pántlikán,
Gilingelő, csilingelő,
Szívet-lelket elrengető.

Hát megint csak ott a csárda,
Oda tért be éjszakára.
Beszélgettek, tréfálkoztak
Kedvére a korcsmárosnak.
A favágó nyílt őszintén
Elmondotta ma is szintén,
Hogy oldalát ki ne fúrja :
Mily szerencse érte újra.
S hogy meggyőzze a korcsmárost,
Próbát is tett vele már most :
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránycám !»

Bari magát meg is rázza,
Az aranyat csak úgy hányja.
Itt is csendül, ott is pendül,
Erre gördül, arra perdül.
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról,
Aranyápor a koreshában,
Ámulnak is mind a hányan.
A szobának padozatja
Arannyal van már kirakva.
Minden zeg-zug, minden sarok
Az aranytól csillog-ragyog.
Bari ugrik az asztalra,
Az aranyat hullatgatja.
Teleszórja körös-körül,
Koresmárosné bezzeg örül.



Bari ugrik a lóczára,
Onnan pedig a padkára,
A padkáról a párkányra,
Az aranyat hajigálja.
Bari ugrik jó kedvébe
A kemencze tetejére.
Bari ugrik a diványra,
Az ágyat is megkivánja.
Bari ugrik a karszékre,
Onnan pedig a szekrényre,
Tulipántos kis ládára,
Jó kedvének nincs határa,
Arannyal mind teleszórja —
Ugyan meddig hull még róla ?

A favágó közbevágott:
«Hozzatok no, egy pár zsákot!
Szedjétek föl! A tiétek!
A szegényt majd segítsétek!»
Nosza rajta, foly a munka,
A korcsmáros meg nem unta.
Felesége ott mellette
Dalolgatva szedegette.
Összeszedték nagy vígsággal —
Mennyi lett? Ép három zsákkal.

Lefeküdtek, elaludtak —
A korcsmáros nem aludt csak.

Kis barikát irigyelvén
Egy gondolat fut át lelkén.
Hasonlóval fölcserélte —
No de se baj, kikap érte!

Szól a harang virradóra,
Ébrednek a harangszóra.
A favágó hazaindúl,
Megy, mendegél tornyon is túl.
Elbeszéli otthon mindjárt:
Ősz emberrel hogy járt, mint járt.
Dicsekedik kis lányának,
Mondja is a barikának:
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránkám!»
De a bárány rá se hallgat,
Szereti a nyugodalmat,
Földre fekszik, meg se mozdúl,
A favágó rá is mordúl:
«Adta bohó pojáczája!
Ilyen-olyan barikája!
Szót fogadj hát, hogyha mondom,
A többi majd az én gondom!»
De a bárány nem fogad szót,
Mérgesíti a favágót:
«Parancsolom harmadszor is:
Rázd meg magad háromszor is!»

De akárhogy magyarázza,
Bari magát meg nem rázza.
A favágó lángra lobban,
Szidja szegényt egyre jobban.
S nem találta sehol helyét,
A barikán törte fejét.
Kivitte a legelőre,
Selyemfüves dombtetőre,
Gyöngypatakból itatgatta,
Hátha jobban szótfogadna!
Szép szelíden beszél neki,
Tán magához édesgeti!
Simogatta, czirógatta,
Csókolgatta, úgy nógatta.
Mindent megtett próbaképen,
Czukor is volt a kezében.
De hiába minden próba,
Mert az arany nem hull róla.
Piros hajnalhasadáskor
Megpróbálta még egypárszor.
S eltörődve, eltünődve
Újra kiment az erdőre.

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyík szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát a favágó.

Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát megint ott terem egyszer
A galambösz öreg ember.
Alamizsnát kért ujonnan,
Nem kapott még ma sehonnan.
A favágó megsajnálta,
Belenyúlt a tarisznyába,
Megfelezte a kenyérét
Jó lélekkel, szive szerént.
S elbeszéli, mit tapasztalt:
Nem terít az abrosz asztalt.
Szomorúan magyarázza:
Bari magát meg nem rázza.

Az ősz ember csak mosolygott,
Értette az egész dolgot.
Tudta, honnan fú itt a szél
S favágóhoz imígy beszél:
«Látom, fiam, kijátszottak —
De jaj lesz a korcsmárosnak!
Barikádat felcserélte,
Abroszkádat felesége.
Ne légy azért bús, mogorva,
Itt van ez a kis botocska,

Az én kedves furcsa botom,
Jótétedért neked adom.
Visszaszerzi abroszkádat,
Aranyszóró barikádat.
Mondjad neki, szépen mondd ám :
Üssed, üssed, kis botocskám !
S elver egész regimentet,
De sok bajból is kimentett !
Áldjon az ég ! Isten veled !
Az ősz ember soh'se feled.»

El is tűnt az öreg tüstént —
Favágóval oszt' mi történt ?
Jókedvű lett egyszeribe,
Tudja most már, hol a bibe.
Örömeben tánczot járna,
Ha volna egy muzsikása.
Tíz pár tücsök nagy hirtelen
A bokorból előterem,
Sorba ülnek, körbe ülnek,
Gyönyörűen hegedülnek,
Izeg-mozog a sok szúnyog,
Mind szekundál, dinnyeg-dunnyog.
A dongó a brúgót húzza,
Béka meg a flótát fújja.
A favágó jó kedvében
Tánczra perdül nagykevélyen.

És lakói az erdőnek
Zeneszóra odajőnek.
A favágót mind szerették,
Kivántak is sok szerencsét.
Tapsifüles bezzeg járja,
Egy agár a deli párja.
Vadgalambnak meg a vércse,
Vigyáz rá, hogy meg ne sértse.
Tyűh! bokázik ám a róka,
Fején vörös a paróka,
Úgy megforgat egy nagy libát,
Hogy nem találsz benne hibát.
A farkas is járja juhval,
Cserebogár a varjuval.
Búbos banka bukfenczet vet
Kurjangató daru mellett.
Illeg-billeg, kevélykedő,
A barázdabillegető.
Kakuk kiált: kakuk! kakuk!
Mind rámondják: kuk! Habakuk!
Csapnak olyan mulatságot:
Világ olyat még nem látott.
Jobbra-balra botorkálnak,
Örülnek a botocskának.
Tudja róla valamennyi:
Barit, abroszt visszaszerzi.

Esteledik, alkonyodik,
Állat, madár takarodik.
Favágó is vígan ballag,
Mosolyog az esti csillag.

Hát megint csak ott a csárda,
Korcsmáros már ott kinn várja.
Felesége is kinn termett,
Tudják jól az illedelmet.
Bevezetik nyájas szóval,
A favágó csak megszólal:
«Ide hamar abroszkámat,
Aranyszóró barikámat!
Míg aludtam, elvettétek,
A szegényt csak neveltétek!»
A korcsmáros lángra lobban,
Felesége, az még jobban,
És haragjuk egyre gerjed —
Adta, nekik áll még feljebb,
Hogy mily szégyen, mily gyalázat
Gyanúsítani ezt a házat!
Kotródjék el, menjen ki hát!
A favágó nagyot kiált:
«Üssed, üssed, kis botocskám!
Itt van az én kis abroszkám!
Üssed, üssed, úgy sajnálom —
Itt van az én kis bárányom!»

Szótfogad a kis botocska,
Neki lendül nagy suhogva.
Suhog, mint a cséphadaró,
Hadd csinálja, arravaló!
Korcsmárosné sivalkodik,
Segítségért kiáltozik,
Ugrik erre, ugrik arra
S kamrába fut megriadva.
Kis botocska fűrge, vidám,
Nyomába' jár, mint a villám,
Amúgy Istenigazába —
Korcsmárosné kiabálja:
«Jaj a hátam, jaj a karom!
Az abroszkát visszaadom!»



No, gazd'uram, ucczu, rajta!
Korcsmárost is megugratja.
Erre szalad, arra szalad,
Hull az ütleget, csak úgy szakad.
Ágy alá bú ijedtében,
Kis botocska hevenyében
Fut utána... csihi-puhi...
Sír a gyáva, szuszi-muszi:
«Jaj, kegyelem! Jaj, irgalom!
A barikát visszaadom!»

A favágó hazaindúl,
Megy, mendegél tornyon is túl.
Mosolyog rá a sok csillag,
Fütyörészve vigan ballag.
Boldog a kis abroszkával,
Aranyszóró barikával.
Hogy örül majd kis leánya,
Szőkefürtös gyöngyvirága!
Hogy örül majd felesége!
Hanem azért nincs még vége.

A favágó bezzeg másnap
Levelet irt a királynak:
«Koronás úr, én királyom!
Soká éljen! azt kívánom.

Nevem napja ma van, Felség!
Eljönni ne terheltessek.
Tisztelettel látom délre,
Egy kis fáin, jó ebédre.»
S hogy meglegyen a formája:
Nagy pecsétet ütött rája,
Elküldötte a levelet,
Meg is jött rá a felelet:
«Te favágó, az ér mentén!
Épp ma lett kész az új mentém.
Meghívásod elfogadom,
Jaj neked, ha jól nem lakom!»

És a király gondolkozva
Karszékbe ül egy sarokba,
Töprenkedik, tépelődik,
A favágón eltűnődik.
Mit akarhat vele vajjon?
Hogy valamit tán bevalljon?
Fölkél . . . s egyre mérgesebben
Sétálgat a trónteremben.
A fejét is csóváltatja,
Min jár megint gondolatja?
Nem egyében: az ebéden,
Lészen-e hát vagy nem leszen?
Ismeri azt a favágót:
Ágról szakadt, mindig a'vót,

Az is marad holtaiglan,
Betevője is alig van.
Mit tud adni egy királynak?
A nyakára mit is járnak?
Ily koldusnak minek vendég!
Hej pedig ma úgy ehethék!
Kifogna ma tíz fogáson,
A legnagyobb áldomáson.
Bánja is, hogy megígérte —
De ha baj lesz, lakol érte!
És tizenegy óra felé
Kengyelfutót hivat elé.
Parancsolja: futva fusson,
Hogy azonnal haza jusson.
Nézze meg, mit sütnék-főznek?
Favágóék készülődnek?
Kengyelfutó kerül-fordúl,
Illan árkon és bokron túl.
Vissza is tér nemsokára
A királyi patotába.
És jelenti nagy alássan:
Tűz sincsen ott a konyhában,
Híre sincs ott az ebédnek,
Kinn a padon üldögélnek.

Haragos a király roppant,
A padlóra nagyot koppant:

«No, favágó, jaj most néked,
Ha ilyen az emberséged!»
Kocsijába be is fogat
Tizenkét hófehér lovat.
Úgy megy egész udvarával,
Homlokán a koronával.
A hopmester ül mellette —
Mi lesz ebből, szedte-vette!
Mint a madár, sebesen mén
A tizenkét hófehér mén.
Csillog-villog zabolája,
Drágaköves a boglárja,
A patkója csillagot hány,
Prüsszög, tánczol mind, valahány.
És mentén a füzes érnek
Harangszóra odaérnek.
Favágó már odaki van
A leveles kis kapuban.

«Hozta az ég Felségét!
— Így köszönti vendégét —
Adjon Isten három *a*-t:
Ártányt, almát, áfonyát.
Adjon Isten három *b*-ét:
Bibiczojást, bort, birgét.
Azután meg három *cz*-ét:
Czitromot, czukrot, cziberét.

Azt se bánom, három *cs*-ét :
Csirkét, csigát, csőrögét.
Tetejibe három *d*-ét :
Diót, dinnyét, derellyét.
É-t pedig csak kettecskét :
Egri egrest, eprecskét.
No de három *f*-eckét :
Foglyot, fáczánt, fürjecskét.
Nem hagyom a három *g*-ét :
Gombát, gulyást, gesztenyét.
Adjon Isten három *h*-át :
Halat, hurkát, haluskát.
Közbe-közbe egy kis *j*-ét :
Juhot, juhot, jérczikét.
Adjon Isten három *k*-át :
Kakast, kávét, kocsonyát.
Három *l*-et akarok :
Lángost, lepényt, lazacgot.
Adjon három *m*-et is :
Malacgot, mákot, mézet is.
No meg *n*-et, *ny*-et hát :
Narancsot, nyúlat, naspolyát.
Adjon Isten három *ó*-t :
Osztrigát, ostyát, mádi ót.
Ide csak a három *p*-ét :
Pontyot, puncsot, pecsenyét.

Még a három *r*-et is :
Rákot, rétest, retket is.
Három *s*-et, három *t*-ét :
Sódart, süllőt, spárgalét,
Tokot, tortát, tütükét.
Még csak három *sz*-et hát :
Szedret, szöllőt, szamóczát.
Adjon Isten három *v*-ét :
Vajat, velőt, vadréczét.
Ráadásúl *z*-t meg *zs*-ét :
Zellert, zúzá, zsendiczét.
Szivem-lelkem fölkiált :
Hozta Isten a királyt,
Kit a szám itt magasztal —
Terítve már az asztal.
Azért zokon ne essék :
Kész az ebéd, csak tessék !»

Király belép a szobába,
Majd lehull a koronája !
Jobbra ámúl, balra bámúl :
Étel-ital a javábúl,
Mosolyog rá ezerféle,
Hopmester is bámúl véle,
Környezete mind csodálja,
Nyitva marad soknak szája.

Ennyi mindent soh'se láttak
Házánál a nagy királynak.

A favágó kis leánya,
Szőkefürtös gyöngyvirága,
Asztal mellől im felállott,
Elmondott egy imádságot.
Kis kacsóit összetéve,
Szép szelíden égre nézve
Úgy rebegete, mint az angyal,
Gyermeki szent áhitattal.

Ettek-ittak, lakomáztak,
Jó kedve lett a királynak.



Kocczingatott nyájas szóval,
Iddogált a favágóval.
Végre fel is köszöntötte,
Volt éljenzés körülötte.
De a király így szólt egyszer :
«Hallod-e te, szegény ember!
Szegény voltál, ágról szakadt,
Jó, ha jutott egy-két falat.
Tűzhelyeden tűz se égett,
Hogy tudsz adni ily ebédet?»

A favágó elbeszélte,
Hogy jobban foly már az élte.
Van neki egy abroszkája,
Egy ősz ember adománya.
Ennek ő csak ennyit mond ám :
Teríts asztalt, kis abroszkám!
S egyszeribe terít, terít,
Ételt-italt előkerít.
Ott terem mind egy rakáson,
A mi csak jó a világon.
Szól a király : «Lássuk! Hol van?
Mesebeszéd! Van is olyan!»

Mind kimentek az udvarra
S a favágó bemutatta.

Itt is tálal, ott is tálal,
Földiszíti bokkrétával.
Száz asztalt is tele terít,
Bánatot úz, kedvet derít.

Fölviradt az abroszkának,
Nagyon tetszett a királynak.
Dicsérte a hopmester is,
Megvizsgálta ezerszer is.
Az udvari nagy személyzet
Csodálkozva összenézett.

Favágónak kedve szottyant :
Mutat ő még egyet olyant,
A minőt még soh'se láttak —
S odaszól a barikának :
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám !»

Bari magát meg is rázza,
Az aranyat csak úgy hányja.
Itt is csendül, ott is pendül,
Erre gördül, arra perdül,
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról.
Kapkodja az udvari nép,
Csupa arany, a hova lép.

Egyre csak hull, pedig már is
Tele minden bugyelláris,
Tele nagy zseb, tele kis zseb,
Bari kedve mégse kisebb.
Rázza magát jó kedvében
Király előtt nagykevélyen.
Jobbra ugrik, balra fordúl:
Arany omlik, arany csordúl.
Minden egyes mozdulása:
Aranyeső nagy hullása.
Országot ér, egész vagyon,
Annyi van már az udvaron.
Káprádzik a király szeme:
Ébren van-e? Álmodik-e?
Azt se tudja: hanyadán van!
Mennyi kincs egy garmadában!
Az irigység gyötri lelkét,
No szép dolog, teringettét!
Belesápad az orczája,
Inog-binog koronája.

«Haza!» — szól a parancsolat.
A hoptester rögtön fogat.
S mint a madár, sebesen mén
A tizenkét hófehér mén.
Csillog-villog zabolája,
Drágaköves a boglárja.

A patkója csillagot hány,
Prüsszög, tánczol mind, valahány,
De a király, mindhiába,
Örömét ma nem találja
A száguldó paripákban
S rengő-ringó kocsijában.

Otthon se jön meg a kedve,
Búsmogorva fekve, kelve.
Nincsen éte, nincsen álma,
Maga előtt egyre látja
A favágó abroszkáját
S aranyzóró barikáját.
Jár-kel, futkos kiabálva
Egy szobából más szobába :
«Minek ez a nagy hatalom !
Ez az egész birodalom !
Hogyha van egy, a ki nevet,
Elrabolja a hirnevet.
Királyi trónt minek kaptam.
Túltesz a favágó rajtam !
Koronámat mért viselem !
Nem cserélne, tudom, velem !»

Becsengeti a hopmestert,
Kilencz inast előrendelt :

«No mit álltok, tunya tulkok!
Egy, kettő, mars! Jobb, ha futtok!
Szaladjatok, nincsen kedvem,
Favágónál elvesztettem.
Hozzátok el abroszkáját,
Aranyszóró barikáját!
Ha nem adja: vegyétek el!
Játszotok a fejetekkel!»

Kilencz inas ott is terem,
El is mondják nagyhirtelen,
Mit keresnek, mibe járnak
Parancsára a királynak.

A favágó csak mosolygott
Megértvén az egész dolgot:
«Tiszteltetem ő Felségét,
Hányja-vesse meg a végét!
Bárány, abrosz, úgy gondolom,
Az én igaz tulajdonom.»

Az inasok neki látnak
Abroszkának, barikának.
Favágó csak ennyit mond ám:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
S kilencz inast úgy leverte,
Hogy a földet megheverte.

Dühével a király küzdött,
Másnap nagyobb erőt küldött.
Vállas, markos leventéket,
Jól tudjuk már, hogy mi végett.
Szétszóródtak, mint a polyva,
Mind leverte a botocska.

Király nem bir már magával,
Rettenetes haragjával.
Kardja villan a kezébe,
Koronát nyom a fejébe,
Megfuvatja a trombitát —
S vezeti az ármádiát.
Pereg a dob, zászló lobog,
Alattuk a föld is dobog.
Úgy rohannak, mint a szélvész,
Ki ellenáll, pusztúl, elvész!

Pereg a dob, leng a zászló,
Nem ijedt meg a favágó.
Hamarosan ennyit mond ám:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
Szótfogad a kis botocska,
Neki lendül nagysuhogva.
Suhog, mint a cséphadaró,
Hadd csinálja, arravaló!

Mint a villám, úgy cikázik,
A kit megüt, soh'se fázik.
Erre szalad, arra szalad,
Omlanak a csapás alatt.
Egyszerre tiz sort is lever,
Generális már mind hever.
Kis botocska vágja tovább,
Fogyva fogynak a katonák.
Egy regiment meg se kottyán,
Ötven is a földre pottyán.
Hát egyszer csak, uramfia!
Oda van az ármádia!
Fut a király egy keveset,
Aztán ő is csak elesett.
Lehullott a koronája —
Ki teszi majd homlokára?

Híre ment az ütközetnek,
Országszerte örvendeztek.
És királylyá, a hogy mondják,
A favágót választották.
Jó király is lett belőle,
Mint a mese szől felőle.
Utazgatott az országban,
Hideg télben, meleg nyárban.
Vitte, vitte abroszkáját,
Aranyszóró barikáját.

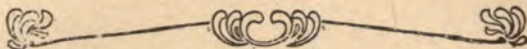
Azt kutatta, nézte mindég,
Hol a nyomor, hol az inség?
Segített is rögtön rajta,
Mondókáját mondogatta:
«Terits asztalt, kis abroszkám!
De magadért kitégy osztán!
Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránycám!»
Hanem a hol rosszat látott,
Haragosan felkiáltott:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
Így van ez jól, barátocskám!





OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



Tartalom.

	Oldal
Csali mese	5
Dongóvári Péter.	7
Lakzi a konyhában	9
Fel is út, le is út	12
Čzicza-iskola	14
A kis prűcsők.	17
Csali mese	19
Volt egyszer egy baba.	21
Bodri neve napja	24
Melyik a szebb nóta.	28
Mese a rűzsabokorról	31
Mese a kis egérről	36
Szűcske úrfi	38

	Oldal
Kaczor király	41
A kis tündér sipja	59
Mese a czipős, csizmás nyulakról	63
Gróf Tarisznyás Peti	66
A czicza bajúsa	69
Tulipántos láda	74
Arany káposzta	78
A dalos bagoly	81
Mese egy szép királylányról	83
A hős czinczér	86
A száz nyul	88
A kis gömböcz	93
A róka messzelátója	102
Tarisznya, botocska	105
A nagyravágyó halászné	108
Mese a csiga-bigárról	125
A bogarak piktora	129
A három arany halacska	132
A kóró és a kis madár	137
A legszebb piros tojás	143
Tülőkvár	151
A kis balta	155
A vásáros bogarak	165
Bolyhos vitéz	171
A gerlicze lakodalma	180
Se sajt, se prém	187
A pillangó temetése	190
Mese az arany almáról	194
Fusson az úr	198

	Oldal
A gulyásné nevenapja	203
Jakab.	209
A farkas és a sas.	212
A kis gidó	214
A kis jércze lakodalma.	218
Bandi álma.	225
Abroszka, bárányka, botocska	253



OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



OSZK

Országos Széchényi Könyvtár



.....
87.243

A

Pósa Lajos
munkái
I.

Mesék

N. M.